

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404248>

Informatiekunde

De menselijke kant van de computer

De waarde van uw titel

Reacties van lezers

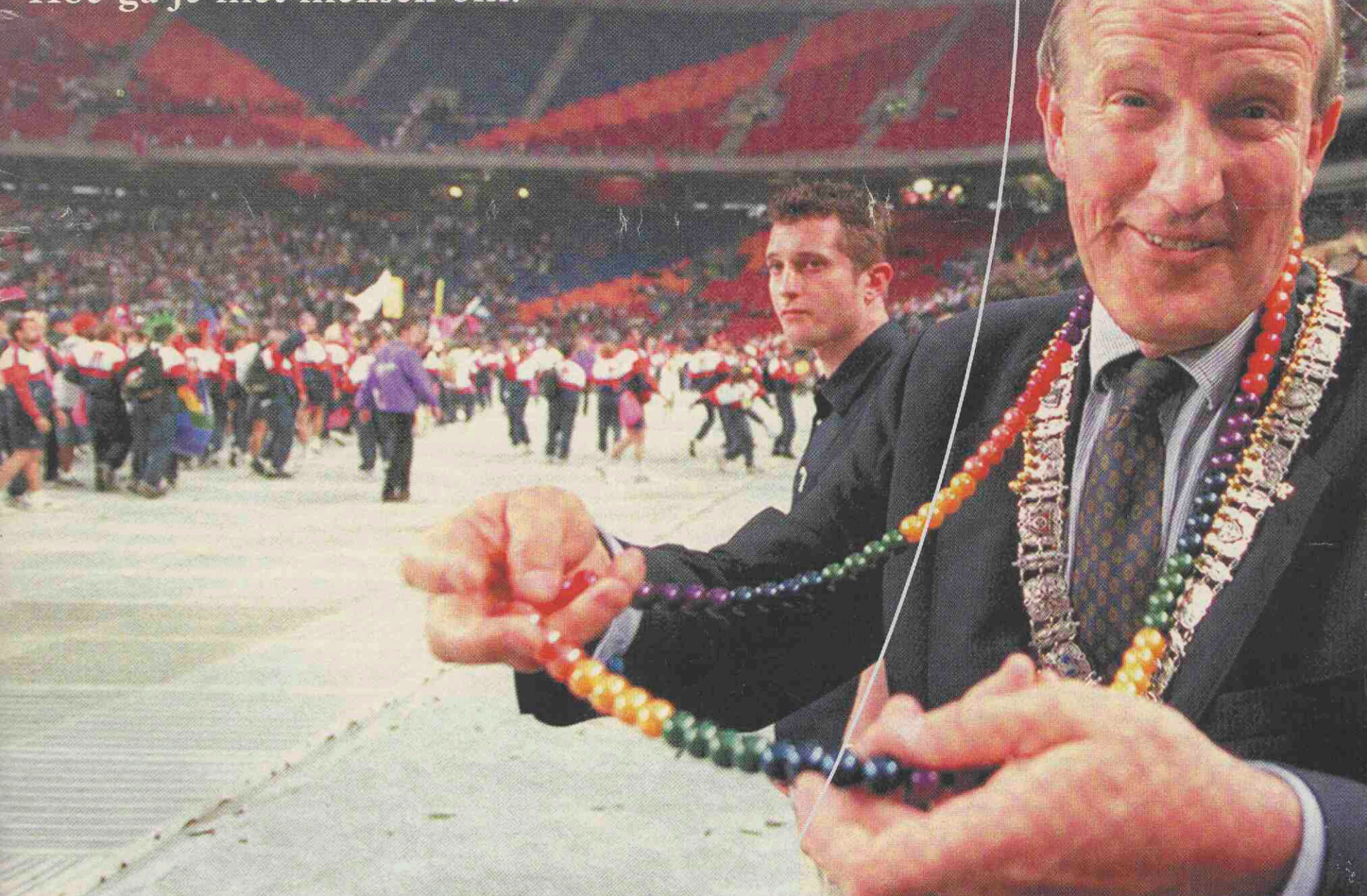
Universiteit eert verzetshelden

Dekmantel Kindjeshaven

Alumni

De burgemeesters

Hoe ga je met mensen om?

Kwartaalblad voor de afgestudeerden van de Universiteit Utrecht • Nr 19 • Juni 2000 • Oplage 55.000 • www.alumni.uu.nl

Universiteit Utrecht

Column

Academisch nieuws

Dat er niets gebeurt in het wetenschappelijk onderwijs zult u mij niet horen zeggen. Zo'n suggestie zou de onderwijsjournalistiek - waarin ik doorgaans met genoeg werkzaam ben - ook nogal ondermijnen. En dat is niet in mijn belang. Probleem met de nieuwsstroom waaraan mijn collega's en ik ons laven, is dat ze niet de aanblik biedt van de brede rivier waarop de bewoners van de delta zo gesteld zijn.

De belangrijke ontwikkelingen - de zich wijzigende verhouding tussen de universiteit en de overige maatschappelijke gremia, de internationalisering van het onderwijs en de voorzichtige doorbraak van de competitie-geest - voltrekken zich geleidelijk, en manifesteren zich zelden in de vorm van een aansprekend nieuwsfeit. De meeste universiteitsbladen hebben hier onderhand hun conclusies aan verbonden. Het nieuwsaanbod rechtvaardigt niet langer de opmaak als dagblad. Het raakt gaandeweg zijn primaat kwijt aan artikelen van meer beschouwende aard.

Als dagbladjournalist heb je die mogelijkheid echter niet. Je moet met enige regelmaat nieuwsfeiten kunnen rapporteren. Neem dat manifest van vijftig hoogleraren dat nu wellicht alweer volkomen in de vergetelheid is geraakt. Op de ochtend van 31 maart was het nog gewoon een ingezonden stuk in Trouw, 's middags was het opeens een manifest geworden. Wat voor mij een reden was om het nog eens kritisch te lezen. Iets nieuws trof ik er niet in aan, en de identiteit van de ondertekenaars (overwegend Rotterdammers en/of emeriti) deed ook geen recht aan zijn pretentie dat de zorgen van academisch Nederland er hun weerslag in vonden. Enkele ondertekenaars bleken desgevraagd niet op de hoogte van hun aandeel in het manifest. Anderen hadden wel iets ondertekend maar kenden de portee er niet van. Kortom: het initiatief drong zich niet als noemenswaardig nieuwsfeit aan mij op. De collega's van NRC Handelsblad bleken er anders over te denken en het manifest kreeg meer aandacht dan op grond van zijn intrinsieke waarde mocht worden verwacht. Want als NRC er zijn licht over laat schijnen, volgt geheid een pavlov-reactie van radio en televisie. Getuige het optreden van de Leidse rector-magnificus Wagenaar en de Rotterdamse hoogleraar Klamer (een van de ondertekenaars) in het actualiteitenprogramma Buitenhof. En daarmee was het ongelijk aangetoond van degenen die het manifest hadden genegeerd. Of het die aandacht waard is, doet op dat moment niet meer ter zake. Nieuws is nieuws omdat er nieuws op staat. En daartegen is niet op te redeneren. Alle beweringen in het tegendeel ten spijt: de journalistiek is geen academisch beroep.

[Sander van Walsum, onderwijsredacteur De Volkskrant, studeerde geschiedenis in Utrecht]

Russische juriste in de polder

Maria Antokolskaya over Europees familierecht

7

Oorlogshelden geëerd

Trui van Lier redde 150 joodse kinderen

10

De burgemeesters

Zes Utrechtse alumni over de klassieke burgervader versus de 'moderne macho'

12

Verder:

Kort nieuws

Utrechtse onderzoekers aan top, leuker afstuderen, Studie Keuze Monitor, promotieonderzoeken

4

Von Gimborn Arboretum 75 jaar

6

De Sprong/Nederlands recht

'Mijn studieschuld betaal ik braaf af'

8

In Memoriam

Wally van Lanschot

8

Vakgenoten/Ruimtelijke Wetenschappen

'Met de fiets kom je een heel eind'

9

Ingezonden

De waarde van uw titel

14

Universiteitsdag 2000

Een foto-impressie

15

Alumniservice

Universiteitsfonds, cursussen, cultuur en nog veel meer

16

Publicaties

Nieuwe titels

23

Gastcolumn

Arjen den Boer

24

Zijsprong

Boekhouder/Muziekwetenschapper

24

prof. dr. Jörgen van den Berg:
'Een sprong in het diepe'

Nieuwe opleiding Informatiekunde

De menselijke kant van de computer

'Een trendbreuk', noemt prof. dr. Jörgen van den Berg de introductie van de opleiding 'Informatiekunde' in de Utrechtse faculteit Wiskunde & Informatica. 'Informatiekunde richt zich op de menselijke aspecten van informatietechnologie'.

Wereldwijde communicatie via Internet is sneller dan de post en goedkoper dan telefoneren. Het kan niet anders of dat heeft maatschappelijke gevolgen. Dringt e-commerce het AH-filiaal uit de markt, komen Internetsites in de plaats van tijdschriften, vervangt de virtuele leeromgeving het studiehuis, maakt elektronisch thuisbankieren giromaat of contant geld overbodig, verdringt de database het archief en wat richt de computer aan in de gezondheidszorg? Met al dat soort vragen zullen de overheid, de dienstensector, het bedrijfsleven of de consument iets moeten doen. Het vak Informatiekunde is ontwikkeld om daarbij behulpzaam te zijn. Techniek is wel belangrijk, maar het accent in dit nieuwe vak komt te liggen op de menselijke en maatschappelijke kant van ICT.

Het Informatica-instituut viert deze zomer zijn 25ste verjaardag. Het vak heeft in die periode een hoge vlucht genomen. Ging het de eerste jaren vooral om een fundamentele, wiskundige invulling, sedert een aantal jaren zijn daar specialisaties bijgekomen die zich op een 'domein' richten: Technische kunstmatige Intelligentie, Medisch-technische Informatica, Informatica & Management en - vanaf september aanstaande - Informatiekunde. Met name deze toepassingsvarianten hebben bijgedragen aan een grote toestroom van studenten naar de faculteit Wiskunde & Informatica.

Godfather

De 'godfather' van de Informatiekunde, Jörgen van den Berg, is afkomstig van de vakgroep Computer & Letteren. Van huis uit is hij geofysicus, maar via een omweg als beleidsmedewerker bij het universitair computercentrum ACCU is hij in 1986 bij Letteren terechtgekomen. 'Er was toen een stimuleringspotje voor alfa-informatisering waarop ik benoemd ben. Ik heb er 14 jaar met plezier gewerkt, maar het was toch vooral buffelen; ik kreeg in toenemende mate last van het feit dat Letteren ons als 'servicevak' zag. ICT was duidelijk geen kernactiviteit, een eigenstandige betekenis binnen het onderwijs en

onderzoek hebben we nooit gekregen. Ook al leverden we prachtig werk. We hebben enorm veel museum- en bibliotheekcollecties, handschriften en beeldmateriaal digitaal ontsloten ten behoeve van het onderzoek.'

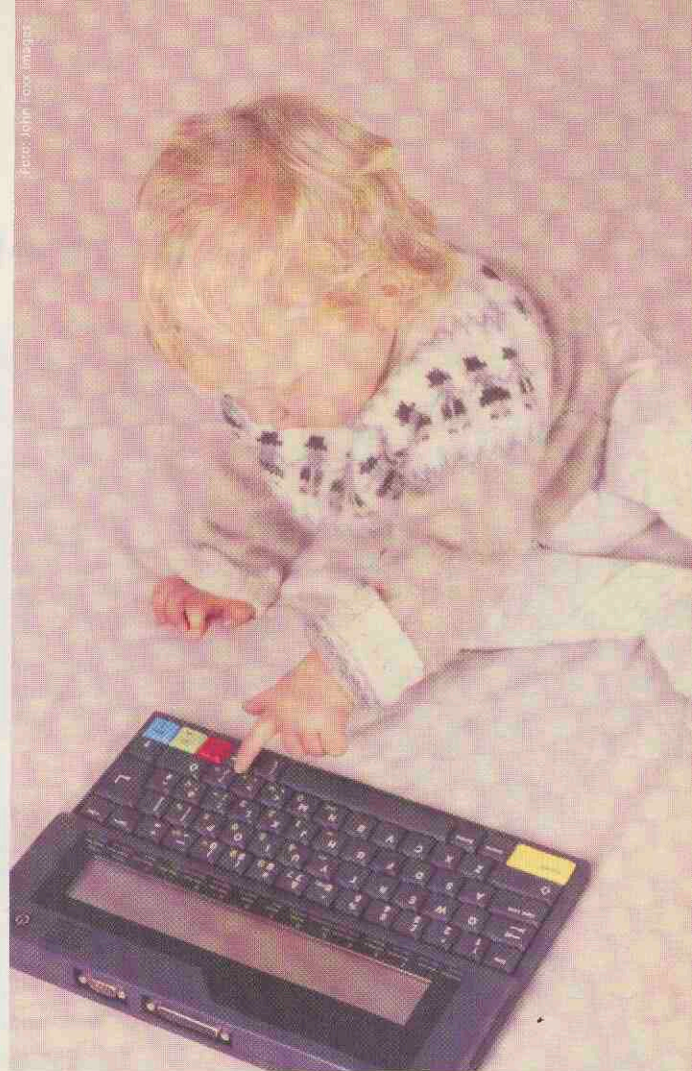
Ten bewijze toont hij een forse stapel CD-roms die Computer & Letteren gemaakt heeft. 'Maar dit soort werk wordt eigenlijk in de hele alfa- en gamma-sector louter als 'ondersteuning' gezien: bij Sociale Wetenschappen en Rechten zijn de ICT-poten ook al min of meer opgedoekt.'

Van den Berg is dan ook erg ingenomen met zijn overstap naar de informatici in De Uithof en de mogelijkheid die hem geboden werd een nieuwe opleiding in te richten. 'Dit is duidelijk een win-win

'Utrecht heeft een ijzersterk ICT-pakket in huis'

situatie. Ik hoef niet langer mijn bestaansrecht te verdedigen, en anderzijds kan Informatica beschikken over een nóg grotere keuzewaaier voor de studenten. De Universiteit Utrecht heeft nu een ijzersterk ICT-pakket in huis.'

Informatiekunde is te meer aantrekkelijk voor studenten, verwacht Van den Berg, omdat het weliswaar een bètastudie betreft, maar niet een waarvoor een zwaar bèta-eindexamenpakket als toegangseis verplicht is. 'Wiskunde-A is voldoende. Dat betekent dat een grote groep leerlingen, die wel iets met ICT heeft maar niks of weinig met wiskunde en natuurwetenschappen, met deze opleiding bediend is. Ze kunnen er grazen uit dat hele gebied van methoden en technieken, cognitie en informatie, documenttechnologie, organisatie en communicatie, ze kunnen stages lopen of onderzoek doen. En de hele studie legt een accent op zelfwerkzaamheid. Hoorcolleges voor kennisoverdracht zijn uit den boze.'

Diepe

Het is nog een beetje een sprong in het diepe. Per september moet de nieuwe opleiding van start, en de precieze inschrijvingscijfers zijn nog niet bekend. 'We gaan uit van vijftig eerstejaars', aldus Van den Berg. 'Maar dat is een gok; het kunnen er net zo goed zeventig of juist minder zijn. Met die onzekerheid moeten we ondertussen wel de benodigde faciliteiten zien te verwerven: hoeveel personeel is er nodig en waar haal ik die expertise vandaan, over hoeveel onderwijsruimte moeten we kunnen beschikken, op hoeveel onderzoeksgeld kunnen we rekenen...?'

De disciplinegroep zal in een paar jaar uitgroeien naar ongeveer 24 arbeidsplaatsen voor wetenschappelijk personeel en nog enkele postdoc en aio-plaatsen. De verwachting is dat, behalve Van den Berg zelf, er nog een tweetal hoogleraren benoemd zullen worden. Een deel van het personeel zal betrokken kunnen worden van (de opgeheven) groepen bij Letteren, Sociale Wetenschappen en Rechten. 'Maar met name voor de 'organisatiekant' van de opleiding zal ik de boer op moeten', verwacht Van den Berg. 'Die mensen haal ik niet uit de universiteit, die moeten gezocht worden bij KPMG, Deloitte & Touche of Ernst & Young.' Hij vervolgt, licht geagiteerd: 'Je merkt dat de 'ondernemingsgeest' nog niet helemaal is ingeburgerd aan de universiteit. Er moeten eerst allerlei dubbele garanties zijn dat de investeringen ook per direct tot een opbrengst leiden. Maar als je een nieuw produkt in de markt wilt zetten dan moet je ook enig risico durven dragen. Ik heb duidelijk last van de discrepantie tussen wat de universiteit roept over de kwaliteit die ze wil bieden, en wat ze vervolgens op de werkvloer faciliteert aan infrastructuur om dat ook waar te maken.'

[Armand Heijnen]

Voor meer informatie: zie de Website
www.informatiekunde.nl

Kort nieuws

Foto: Ivar Pel

Verzelfstandiging overheidsorganisaties

Verzelfstandiging van overheidsorganisaties leidt meestal niet tot een efficiëntere en doelmatige uitvoering van beleid.

Politici lijken bij de keuze hiervoor vooral mee te doen aan een 'hype'. Economische omstandigheden of politieke kleur geven hierbij juist niet de doorslag.

Dat concludeert drs. Sandra van Thiel in haar onderzoek 'Quangocratization: trends, causes and consequences', waarop zij op 12 mei promoveerde aan de faculteit Sociale Wetenschappen.

Met name sinds de jaren '80 zijn overheidsorganisaties massaal verzelfstandigd. Vaak gebeurt dit met typische overheidstaken. De meeste verzelfstandigde organisaties werken dus juist niet in de markt,

maar hebben een monopoliepositie in de publieke sector. Ook heeft de verzelfstandiging niet geleid tot een kleinere overheid. Beleidsmakers hopen dat het zou leiden tot betere prestaties. Evaluaties en wetenschappelijk onderzoek laten echter zien dat deze verwachtingen tot nu toe niet zijn uitgekomen. Soms is er op onderdelen wel vooruitgang te zien; de Utrechtse promovenda vond echter geen

directe en volledige verbetering. In haar onderzoek probeert Van Thiel de voorkeur die bewindslieden lijken te hebben voor het geven van meer bedrijfsmatige vrijheden aan uitvoeringsinstanties in de publieke sector, te verklaren. Daarvoor construeerde zij een theoretisch model dat voorspelt onder welke omstandigheden politici voor verzelfstandiging zullen kiezen.

Leuker afstuderen

Een persoonlijke toespraak. Een drankje vooraf in een grand café in het Academiegebouw. Een stijlvolle en gastvrije ontvangst. Hoe maken we de buluitreiking tot 'de mooiste dag uit het leven van een student'? Een projectgroep van de Universiteit Utrecht denkt daar de komende maanden over na. In september beginnen de faculteiten Rechten, Geneeskunde en Natuur- en Sterrenkunde alvast met het afstuderen nieuwe stijl.

Voor de hand liggende vraag: Is de huidige buluitreiking dan zo'n saaie happening? Marieke van Merriënboer, projectleider bij het Universitair Strategisch Programma van de universiteit: 'Nee hoor, het gebeurt op een aantal vlakken al heel erg goed. Maar het kan allemaal iets feestelijker, iets gastvrijer, met iets meer allure. Er is nogal veel verschil ook tussen de faculteiten onderling. Wij willen met de projectgroep een soort 'basispakket van eisen' samenstellen, waar straks elk afstudeerevenement

aan voldoet. En als een faculteit dan nog iets extra's wil organiseren, prima. 'Voor de studenten, maar zeker ook voor ouders, familie en vrienden is de buluitreiking een belangrijke beleving. Aan een goede persoonlijke toespraak wordt door de bezoekers en afstudeerders veel waarde gehecht. Helaas ontbreekt het daar op dit moment nog wel eens aan. Ook biedt de aula weinig gelegenheid om iedereen feestelijk te ontvangen met een drankje en een hapje. Daar wil de pro-

jectgroep verandering in brengen. Ook moet de alumnus-inspe bij het afstuderen goed worden geïnformeerd over zijn of haar nieuwe status, met een informatiepakket over het U-fonds alumnibureau en een abonnement op Illuster.

Keuzegedrag scholieren in beeld

Scholieren uit 6-vwo kiezen vooral voor een opleiding aan de Universiteit Utrecht vanwege het brede studieraanbod en de aansprekende voorlichting. Dat blijkt uit de 'Studie Keuze Monitor 1999', een landelijk onderzoek naar het studiekeuzegedrag van scholieren in de laatste twee jaar van havo of vwo.

De aansprekende voorlichting en het brede studieraanbod worden beide door zo'n vijftien procent van de ondervraagde scholieren aangemerkt als reden om juist in Utrecht te gaan studeren. Ter vergelijking: van de 6-vwo'ers die voor andere universiteiten kiezen, noemt gemiddeld slechts vijf procent de aansprekende voorlichting als belangrijkste keuzemotief.

Scholieren uit 5-vwo kiezen, naast het feit dat de opleiding alleen in Utrecht te volgen is, vooral voor de UU omdat de studie er goed aangeschreven staat, omdat er goede studiebegeleiding geboden wordt of omdat Utrecht zo'n leuke stad is.

Vwo'ers die (net) niet voor de UU kiezen geven als belangrijkste argument dat de universiteit te ver weg ligt of dat zij hier de gewenste studie niet kunnen volgen. De krappe woningmarkt in de stad Utrecht is voor een kleine tien procent van de vwo'ers het argument om niet voor de UU te kiezen. Opmerkelijk is dat de resultaten van visitatierapporten en de Keuzegids Hoger Onderwijs nauwelijks een rol blijken te spelen bij de studie-

keuze. Slechts een op de duzend 6-vwo'ers in het onderzoek hecht belang aan de keuzegids.

Met de nieuwe opleiding Domeingerichte Economie lijkt Utrecht een gat in de markt te hebben aangeboord. Overeenkomstig het landelijke beeld heeft een groot gedeelte van de 6-vwo'ers uit de regio Utrecht een voorkeur voor de sector economie. Bovendien blijken veel Utrechtse scholieren (31%) ook graag in de regio Utrecht te willen studeren.

[U-blad]

Personalía

Prof. mr. **Fried van Hoof** van de faculteit Rechtsgeleerdheid is gekozen als lid van de VN-Subcommissie voor de Bevordering en Bescherming van de Mensenrechten. Deze commissie bestaat uit 26 onafhankelijke deskundigen, die worden gekozen voor een periode van vier jaar. Van Hoof was door de Nederlandse regering genomineerd in zijn hoedanigheid als hoogleraar Rechten van de Mens, verbonden aan het Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten (SIM) van de Universiteit Utrecht.

Een internationaal erkend expert op het gebied van tijdschalen en hun toepassing in geologische kwesties. Zo noemde de NWO prijswinnaar dr. **Wouter Krijgsman** van de faculteit Aardwetenschappen bij de toekenning van de Veening Meineszprijs 2000.

Krijgsman kreeg de prijs, waarvan een bedrag van 25.000 gulden is verbonden, voor zijn werk bij het Paleomagnetisch Laboratorium.

Op zaterdag 22 april is schrijfster **Hélène Wagenaar Nolthenius** op tachtigjarige leeftijd overleden. Zij studeerde muziekwetenschappen in Utrecht, waar zij in 1948 promoveerde op het proefschrift 'De oudste melodie van Italië'. Van 1958 tot 1976 was zij aan de Universiteit Utrecht verbonden als hoogleraar 'Muziekgeschiedenis van de oudheid en de middeleeuwen'. In 1999 ontving Nolthenius de Anna Bijns Prijs, een tweejaarlijkse prijs voor de vrouwelijke stem in de letteren.

Promotienieuws

Orang-oetan

In een groep orang-oetans blijven twee vormen van volwassen, seksueel rijpe mannen voor te komen: wangplaatmannen en wangplaatloze mannen. Een wangplaatman is groot en zwaar, met brede wangkwabben, een grote keelzak en een langharige vacht. Wangplaatloze mannen zien er meer uit als forse wijfjes. De wangplaatloze man kan zich ontwikkelen tot een wangplaatman maar dit gebeurt niet altijd en nooit volgens een vast patroon. De wangplaatloze fase is dan ook geen tussenfase maar een parallelfase. De volwassen man 'kiest' er voor het grootste deel, of misschien zelfs zijn hele leven, wangplaatloos te blijven. Suci Utami Atmoko heeft ontdekt dat door middel van moleculair genetische methoden, waarbij gebruik gemaakt wordt van bijvoorbeeld vingerafdrukken en DNA, de ontwikkeling van wangplaatloze mannen tot wangplaatmannen nauwkeurig kan worden gevolgd. Het onderzoek van Utami, waarop zij op 1 mei is gepromoveerd bij de faculteit Biologie, vormde een onderdeel van het

Utrechtse orang-oetanproject in het Gunung Leuser National Park op Noordwest Sumatra.

Turkse aardbevingen

Turkije bestaat uit een complex geheel van kleine continentale fragmenten die samengeperst zijn op de grens van enkele grote continenten Eurazië, het Arabisch schiereiland en Afrika. Gevolg hiervan is dat er regelmatig aardbevingen plaatsvinden. Een daarvan was de grote beving van 17 augustus 1999. Nuretdin Kaymakci onderzocht het sleutelgebied van deze beving; het Cankiri Bekken in centraal Turkije. Met behulp van diverse methoden onderscheidt hij vier fasen van deformatie in dit gebied. De meest recente daarvan, transversale bewegingen langs de Noord-Anatolische breukzone, zijn onder meer verantwoordelijk voor de recente bevingen. Kaymakci promoveerde op 10 mei bij de faculteit Aardwetenschappen.

Woonwageneigenaren

De overheid en woonwageneigenaren zijn verstrikt geraakt in een diep wantrouwen over elkaars handelen en motieven.

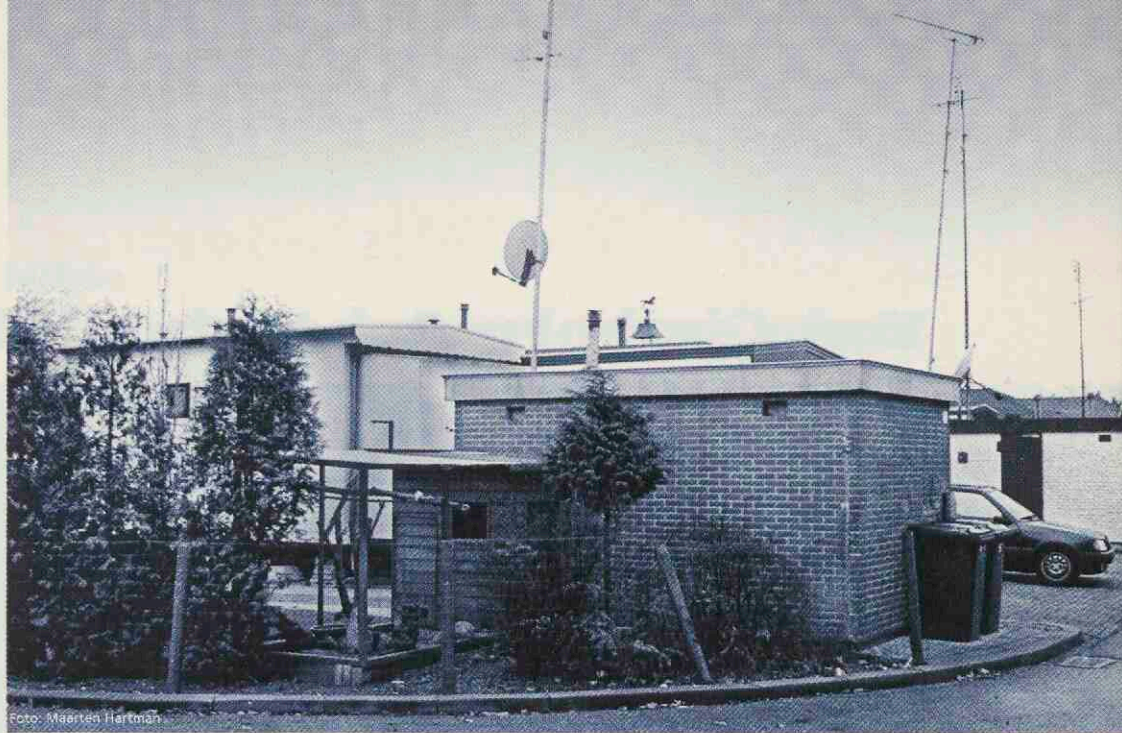

Foto: Maarten Hartman

Woonwageneigenaren zijn in de marge van de samenleving terechtgekomen

Dit is de overtuiging van Sjaak Khonraad in zijn proefschrift 'Woonwageneigenaren, burgers in de risicomaatschappij' waarop hij op 12 april is gepromoveerd bij de faculteit Sociale Wetenschappen. Khonraad vraagt zich af hoe het kan dat na jarenlange intensieve overheidsbemoeienis, woonwageneigenaren steeds verder in de marge van de samenleving zijn geraakt. Hij onderwerpt de uitgangspunten van het huidige overheidsbeleid aan een grondige analyse en adviseert een herbezinning op de rol van de overheid. Tevens pleit hij voor het toewijzen van een actieve en volwaardige rol aan woon-

wageneigenaren bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het beleid.

Burnout

Paul Betgem promoveerde op 30 mei bij de faculteit Geneeskunde op een onderzoek naar de mate van werkstress en 'burnout' bij verpleegkundigen in de psychiatrie. Volgens hem raken verpleegkundigen eerder opgebrand door hun stijl van werken dan door het werk op zich. Verpleegkundigen die initiatief nemen en problemen actief aanpakken hebben weinig last. Degenen die weglopen voor problemen, moeilijkheden vermijden en de

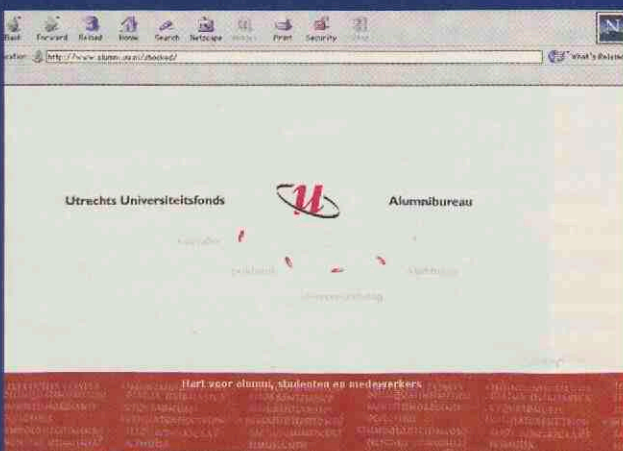
realiteit niet onder ogen zien, vertonen relatief veel burnout. Aspecten als leeftijd, opleidingsniveau en werkervaring blijken weinig van belang. Betgem pleit er voor om verpleegkundigen ruimte te geven binnen het werk om zelf initiatieven te ontplooiën. Dat kan volgens hem het beste in een organisatievorm die niet te bureaucratisch is.

Voor meer informatie over de promotieonderzoeken kunt u bellen met het algemene informatienummer van de Universiteit Utrecht, tel. (030) 253 35 50.

www.alumni.uu.nl

Op zoek naar andere afgestudeerden van de Universiteit Utrecht? Of heeft u iets te melden dat voor alumni interessant kan zijn? Plaats dan een oproepje op de webpagina van het U-fonds/alumni-bureau. Iedere afgestudeerde kan hier sinds kort terecht voor informatie over de alumnipas, reünistenverenigingen

of om zich aan te melden als alumnus of alumna. Ook vindt u er informatie over het Post-academisch Onderwijs en andere interessante activiteiten van de universiteit die toegankelijk zijn voor alumni. De site kunt u vinden onder: www.alumni.uu.nl.

Geen tandheelkunde

Volgens de faculteit Geneeskunde en het college van bestuur kan er geen sprake zijn van de heroprichting van een tandheelkundefaculteit in Utrecht. Voornaamste struikelblok vormen de hoge aanloopkosten. Wel mogen geneeskunde zelf en diergeneeskunde meer eerstejaars toelaten

De discussie over tandheelkunde laaide begin dit jaar op, toen duidelijk werd dat de minister bereid was om de numerus fixus op te hogen. Vanuit de landelijke Kamer Tandheelkunde bereikte Utrecht daarop het verzoek om een kopopleiding in het leven te roepen. Ook vanuit de eigen afdeling Bijzondere Tandheelkunde werden initiatieven ontplooid in de richting van een heropening van de

Utrechtse faculteit.

In een eerste reactie constateerde de Raad van Bestuur van het UMC Utrecht dat een opleiding tandheelkunde op dit moment geen meerwaarde heeft voor de hoofdlijnen van onderzoek en bovendien voor complicaties zou kunnen zorgen op het gebied van de financiën en de huisvesting. Ook het college van bestuur maakte duidelijk geen brood te zien in experimenten op dit gebied.

Onoverkomelijk

In de faculteitsraad Geneeskunde beklemtoonde decaan Stooft onlangs dat de discussie over tandheelkunde wat hem betreft definitief van de baan is. 'De noodzakelijke voorfinanciering van zeker tien miljoen gulden vormt een onoverkomelijk probleem en bovendien hebben Amster-

dam, Groningen en Nijmegen inmiddels gretig op de extra plaatsen gereageerd.' Amsterdam en Nijmegen krijgen er elk twee plaatsen bij, Groningen mag groeien van 44 tot 60.

Overigens mogen alle universitaire medische opleidingen samen 205 studenten extra toelaten. Minister Zalm betaalt mee, werd afgelopen paasvakantie bekend. De groei komt vooral ten goede aan diergeneeskunde en aan de drie kleinste opleidingen geneeskunde: Nijmegen, Leiden en Maastricht, die elk zo'n dertig eerstejaars extra mogen bij-schrijven. Bij geneeskunde gaat het aantal eerstejaars in één keer van 1875 naar 2010 omhoog; Utrecht kan groeien van 247 tot 264. Diergeneeskunde (alleen in Utrecht) gaat van 175 eerstejaars naar 225.

[EHUblad]

KNAW-fellowship voor Russische juriste

'Oost-Europees familierecht zo gek nog niet'

Het familierecht in Europa is hard aan harmonisatie toe. Door de groeiende eenwording en de toename van het personenverkeer komen er steeds meer multinationale gezinnen. Volgens juriste Maria Antokolskaya moet die harmonisatie niet ophouden bij de grenzen van de Europese Unie. Ook de Oost-Europese landen horen erbij. Voor haar onderzoek bij het Utrechtse Molengraaff Instituut krijgt zij als enige Nederlandse juriste een beurs van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen (KNAW).

De politieke veranderingen in Oost-Europa, beter bekend als de perestrojka, brachten niet alleen vrijheid, maar ook veel overgangsproblemen. Zo is de wetgeving op het gebied van privaatrecht vrij onoverzichtelijk geworden. Maria Antokolskaya weet er van mee te praten. De juriste had net haar proefschrift aan de Moskouse Staatsacademie voor Recht afgerond, toen de revolutie uitbrak. 'De perestrojka was natuurlijk heel goed', benadrukt de geboren Moskouse nu in haar pijpenlaetje in het Utrechtse Molengraaff Instituut. 'Maar de veranderingen gingen wel heel erg snel. Het sloeg aanvankelijk ook helemaal door. Er kwamen een heleboel nieuwe wetten. Zo kenden we binnen korte tijd wel vier opeenvolgende wetten voor ondernemingen. Ik was toen docente, dus ik moest alles bijhouden. Maar er waren nog geen boeken, weinig publicaties en commentaren, wij moesten het zo maar uitleggen aan de studenten. Vooral oudere juristen hadden grote moeite met de vernieuwingen.'

Voor de juristen braken drukke tijden aan. Zelf had Maria Antokolskaya zitting in commissies voor ondernemingsrecht en heeft ze meegewerkt aan de totstandkoming van een nieuw Familiewetboek in Rusland, dat sinds 1996 van kracht is. Hoewel familierecht minder ideologisch belast is dan andere rechts-terreinen, zijn er toch aanzienlijke verbeteringen doorgevoerd. 'We hebben de rechten van het kind in overeenstemming gebracht met het VN-verdrag', vertelt Antokolskaya. 'In plaats van uitsluitend een object van ouderlijke zorg en verantwoordelijkheid, is het kind een zelfstandig drager van rechten geworden. Verder zijn veel dwingende rechtsbepalingen vervangen door het regelen recht. Er is nu dus veel meer contractvrijheid, met name op het gebied van huwelijkse voorwaarden. Ook het concept van echtscheiding is gemoderniseerd: de wens van één van de echtgenoten om het huwelijk te ontbinden is nu voldoende voor echtscheiding. Vroeger moesten de redenen voor echtscheiding eerst door de rechter worden onderzocht.'

Kwaliteiten

Maria Antokolskaya geldt in Rusland inmiddels als een juriste van naam. De liefde deed haar in Nederland belanden, maar dat zal vermoedelijk slechts een lichte carrièrebreek betekenen. Want ook hier kwamen haar kwaliteiten al snel bovendrijven. Ondertussen bleef ze actief in eigen land door het geven van colleges en het schrijven van boeken en

Foto: Ivar Pei

KNAW-fellow Maria Antokolskaya: 'Ons is altijd wijs gemaakt dat een huwelijk in het westen niet meer was dan een zakelijke transactie'

artikelen: 'Ik heb mij niet afgehakt van mijn land', verzekert de Moskouse, die overigens zeer verzorgd Nederlands spreekt: ze leerde binnen een jaar onze taal beheersen. Inmiddels heeft ze zitting in diverse commissies en onderzoeksgroepen op het gebied van vergelijkend en Europees Recht en is zij sinds 1998 verbonden als onderzoeker aan het Molen-

Oudere juristen hadden grote moeite met perestrojka

graaff Instituut van de Universiteit Utrecht. Als enige juriste in Nederland wist ze een KNAW-fellowship in de wacht te slepen. Dat betekent dat ze drie jaar lang onderzoek mag doen naar Europees familierecht. Doel is vooral voorbereidend onderzoek te doen voor harmonisatie van het familierecht in zowel Oost- als West-Europa. 'Als je niet alleen het huidige familierecht bekijkt, maar ook hoe dat is gegroeid en wat de oorsprong ervan is, dan zie je dat er tussen alle Europese landen grote overeenkomsten zijn, met name in het ontwikkelingsproces. In feite gaat het om een emancipatieproces van concepten die in de Middeleeuwen zijn ontwikkeld. Dat proces gaat dezelfde richting op, alleen in verschillende snelheden. In sommige opzichten, zoals de zelfstandige positie van de vrouw, de positie van buitenhuwelijkse kinderen en het echtscheidingsrecht, is het familierecht in het oosten zelfs moderner te noemen dan in het gemiddelde westerse land. De verschillen in familierecht zijn dus eerder noordzuid dan oostwest. In zuidelijke landen, plus Ierland, waar de invloed van de religie nog groot is, komt men veel moeizamer los van de concepten uit het verleden.'

Propaganda

Gebrek aan kennis is volgens Antokolskaya de reden dat de verschillen tussen oost en west tot nu toe meer benadrukt werden dan de overeenkomsten. Socialistische propaganda en een tekort aan kennisuitwisseling waren daarvan de belangrijkste oorzaken. 'Zo is ons altijd wijs gemaakt dat een huwelijk in socialistische landen uit liefde was, want vrij van economische overwegingen, terwijl het in het westen een zakelijke transactie was waarbij de ene echtgenoot de ander koopt. Onzin natuurlijk. Toen ik met rechtsvergelijkend onderzoek voor het nieuwe Familiewetboek bezig was, ontdekte ik dat ons stelsel van familierecht in veel opzichten zeer modern was, dat weinig van de westerse stelsels verschilt. Het bleek een van de weinige waardevolle erfenissen van de socialistische periode.' Dit biedt volgens Antokolskaya extra kansen voor harmonisering van het familierecht tussen de Oost-Europese landen onderling: 'Oost-Europa kent zeer veel grensoverschrijdend verkeer, vooral binnen de voormalige Sowjetstaten. Het was eerst één staat en ineens zijn het allemaal verschillende landen. Dus kinderen wonen hier en ouders daar, gescheiden echtgenoten wonen in verschillende landen, alimentatie moet opeens de grens over, etc. Gewone mensen worden hierdoor geconfronteerd met enorme problemen. Harmonisatie is noodzakelijk. Probleem is dat het politieke klimaat zich daartoe niet leent. Veel Oost-Europese landen willen zo min mogelijk met elkaar te maken hebben. Ze zoeken aansluiting bij West-Europa, alles wat uit Rusland komt wijzen ze af, alles wat uit het westen komt omarmen ze. Begrijpelijk, gezien de geschiedenis. Daarom hoop ik dat mijn onderzoek ook van betekenis zal zijn voor Oost-Europa. Het zou mooi zijn als een organisatie als de Raad van Europa met voorstellen voor harmonisatie zou komen.'

[Kees Volkers]

Von Gimborn Arboretum 75 jaar

'Voyage on the Lake' van Jeong-Won Yoon

'Op zoek naar onsterfelijkheid' van Henk Visch

Gek op esdoorns. Dat was 75 jaar geleden de belangrijkste drijfveer voor Max von Gimborn om een arboretum op te richten in Doorn. Inmiddels is zijn botanische tuin uitgegroeid tot een wereldvermaarde collectie bomen en struiken. In 1966 kwam het Arboretum in bezit van de Universiteit Utrecht. Hans Amesz, directeur van de faculteit Biologie: 'Wij hebben er sindsdien veel aan gedaan om de collectie uit te breiden en waardevol te houden'.

De Duitse inktfabrikant Von Gimborn was al jong geïnteresseerd in bomen en struiken. In het begin van de 20ste eeuw vestigde hij zijn inktfabriek in Zevenaar, waar hij ook zijn eerste bomentuin begon. Zijn passie lag vooral bij naaldbomen, maar juist die hielden niet van de kleigrond in Gelderland. Von Gimborn keek uit naar een andere locatie en kocht uiteindelijk in 1924 een stuk grond van 47 hectare in Doorn. Een jaar later begon hij daar met de aanleg van een nieuw arboretum. Het ging hem niet om het verzamelen van bomen en struiken alleen, maar ook om de groei van gewassen. De inktfabrikant had veel oog voor de sierwaarde van bomen en selecteerde ze op groeivorm en kleur. Voor het ontwerp van het park nam hij tuinarchitect Bleeker in de arm, die daarbij advies kreeg van

zijn Duitse collega Tanzer. Als basisplan kozen zij voor een Engels landschapspark met veel doorkijkjes en zichtassen. Ruim 10.000 douglassparren, voor een groot deel afkomstig uit de tuin en kwekerij in Zevenaar, deden dienst als windkering. Naast coniferen had Von Gimborn veel belangstelling voor heide-achtigen. In 1960 had de heidetuin al zestig soorten. Ook het aantal loofbomen in het Arboretum is indrukwekkend.

Plantencollectie

'Aanvankelijk werd het belang van het Arboretum niet zo erg door de universiteit erkend', geeft Hans Amesz toe. 'Maar toen begin jaren tachtig de discussie in Nederland van de grond kwam over onze nationale plantencollectie, werd duidelijk dat deze verzameling bomen en planten toch wel bijzonder was. Wetenschappelijk gezien is de collectie zeer interessant, doordat van alle bomen en planten de herkomst bekend is en ze geïdentificeerd zijn. Hij hoort bij het Nederlandse cultuurgood.'

Toen het Arboretum in 1966 in bezit kwam van de universiteit, verkeerde het niet in zo'n beste staat. Er moest veel worden hersteld en dode en omgevalen bomen en struiken moesten opgeruimd. De universiteit investeerde vooral in het beheersbaar en toegankelijk houden van de collectie. Voor weten-

schappelijk onderzoek wordt hij weinig gebruikt. Voor onderwijs wel, omdat goed te zien is hoe bomenfamilies zijn opgebouwd. Amesz: 'Onze Botanische Tuin (Fort Hoofddijk) op De Uithof beschouwen we als de binnencollectie; het Arboretum in Doorn als de buitencollectie'.

Tuin van Verbeelding

Het 75-jarig bestaan van het Arboretum is in de week van 13 tot 21 mei gevierd met rondleidingen, lezingen, workshops, demonstraties en tentoonstellingen. Onder de titel Tuin van Verbeelding is nog tot 15 oktober een bijzondere kunsttentoonstelling te bezichtigen. Er zijn 16 beelden te zien van in totaal 15 kunstenaars, onder wie Henk Visch en Marinus Boezem. Elke eerste dinsdag van de maanden mei tot en met september organiseren zowel de tuin aan de Budapestlaan in Utrecht als het Arboretum in Doorn avondwandelingen. De data zijn 4 juli, 1 augustus en 5 september, aanvang 19.30 uur.

[Sandra van Kampen]

Het Von Gimborn Arboretum vindt u aan de Vossensteinssesteeg 8 in Doorn. Openingstijden: op werkdagen van 8.30 - 16.00 uur, in de weekenden van 10.00 - 17.00 uur. Toegangsprijs f 3,-, kinderen tot 12 jaar gratis. Informatie: (030) 253 54 55.

Ik wil graag een exemplaar van de catalogus Tuin van Verbeelding thuisgestuurd krijgen. Ik betaal met een acceptgirokaart.

Naam

Adres

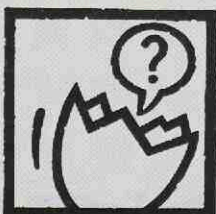
Postcode en woonplaats

Handtekening

Bon opsturen naar:

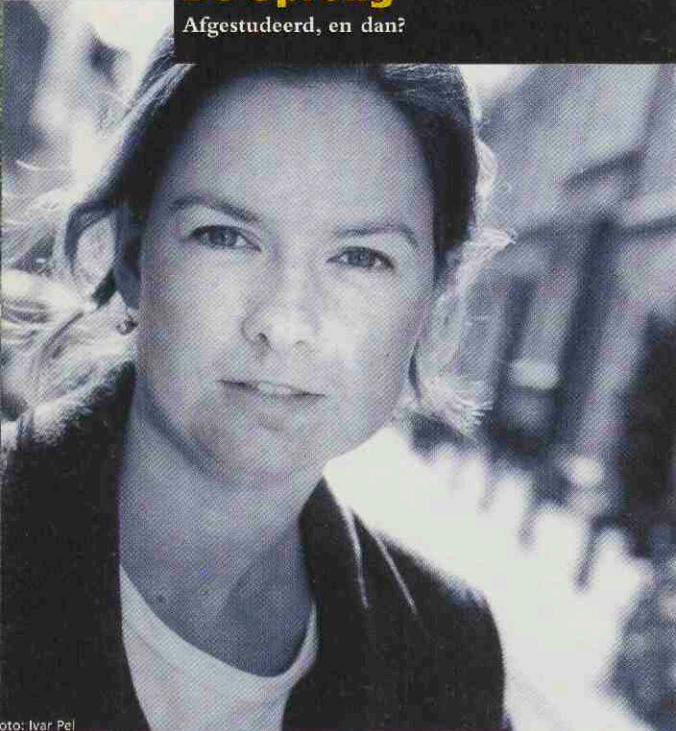
Botanische Tuinen Universiteit Utrecht
Postbus 80162, 3508 DD Utrecht

De lezers van Illuster worden van harte uitgenodigd in de zomermaanden een bezoek te brengen aan het Von Gimborn Arboretum. De catalogus, die hoort bij de beeldtentoonstelling, krijgt u dan voor de speciale lezersprijs van f 12,50 inclusief verzendkosten (normale prijs is f 15,- exclusief verzendkosten). De catalogus kunt u bestellen met de bon hiernaast. Op zondagen kunt u hem, op vertoon van uw alumnipas, ook kopen aan de ingang van het Arboretum.

De Sprong

Afgestudeerd, en dan?

Marijke Schiffer, 25 jaar
Opleiding: Nederlands Recht
Afgestudeerd: mei 1999
Baan: bewindvoerder bij Planpraktijk in Den Haag

Mijn studieschuldje betaal ik braaf af!

Marijke Schiffer woont nu nog op een kamer bovenin een studentenhuus, maar binnenkort schuift ze intern door naar een zelfstandige wooneenheid. 'Hier moet ik nog maar even van genieten,' gebaart ze naar het aangekoekte fornuis en de met tomatensaus besmeurde afvalemmer. Schiffer is sinds drie maanden bewindvoerder bij Planpraktijk in Den Haag. Een bewindvoerder regelt de schuldsanering van mensen in financiële nood.

Ze overwoog al tijdens haar studie in de schuldhulpverlening te gaan. Het toeval wilde dat op Schiffers etage een oud nummer van Opzij opdook, met daarin een interview met Jet Creemers, op dat moment nog directeur van Planpraktijk. Planpraktijk is een bedrijf dat zich voor gemeenten en bedrijven bezighoudt met projectuitvoering in de sociale zekerheid. Een grote afdeling is de schuldhulpverlening. 'Ik was onder de indruk van Creemers' zakelijke aanpak van een sociaal probleem. Zoiets wilde ik ook. Niet lang daarna kon ik aan de slag als bewindvoerder.'

Echtscheiding, langdurig minimumniveau, arbeidsongeschiktheid, ontslag. Het zijn allemaal factoren die tot torenhoge schulden kunnen leiden. Meestal gaat het een tijd goed: je sluit wat leningen en gebruikt het vakantiegeld om de rekeningen te betalen. Maar dan ploffen tegelijk vijf herinnerings-

nota's op de mat, samen met een naheffing van het energiebedrijf. En dan belt de deurwaarder aan. Als het de sociale dienst of de gemeentelijke kredietbank niet lukt om tot een afbetalingsregeling te komen, kan de 'saniet' zelf een verzoek tot schuldsanering indienen bij de rechtbank. Een voorwaarde is dat de schuldsituatie uitzichtloos is.

Op dat moment verschijnt Marijke Schiffer in beeld. 'Als bewindvoerder inventariseer ik de financiële situatie van de schuldenaar. Je hoeft voor dit werk geen jurist te zijn, maar het is een pre. Ik controleer of de saniet drie jaar lang zijn verplichtingen nakomt. Elke maand wordt automatisch een bedrag overgeboekt naar een boedelrekening op mijn naam. Om uit te sluiten dat de saniet fraudeert, komt zijn post eerst bij mij terecht. Ik ga een keer op huisbezoek om de regeling uit te leggen, en kijk of er waardevolle goederen staan die verkocht kunnen worden. Het is belangrijk dat ik afstand bewaar. Ik ben geen hulpverlener en mats niemand. Als ik zie dat iemand ook in geestelijke nood verkeert, dan verwijs ik naar het maatschappelijk werk. Of ik zelf ook zo diep zal zinken? Nee zeg, maar je weet het nooit. Ik heb nog een studieschuldje staan. Dat ga ik braaf afbetalen.'

[Chiara Soldati]

In memoriam

Mevrouw mr. Wally van Lanschot (1911-2000)

Op zondag 13 februari overleed mevrouw mr. W.M.W. van Lanschot op 88-jarige leeftijd. Veel Utrechtse alumni zullen zich haar nog herinneren. Binnen en buiten de universiteit geldt 'Mejuffrouw Wally van Lanschot' als grondlegster van de professionele studentenvoorzieningen die nu nog altijd bestaan. Bij haar afscheid in 1976 onderscheidde de universiteit Van Lanschot met de zilveren penning.

Wally van Lanschot studeerde in de jaren dertig rechten in Utrecht. In 1951 gaf het toenmalige College van Curatoren Van Lanschot de opdracht te bekijken of zij iets voor de groep 'armstige studenten' kon doen. Deze opdracht pakte zij voortvarend aan, hetgeen tekenend was voor haar manier van werken in de vele jaren daarna. Krachtig, zonder veel omhaal, zonder overdreven respect voor autoriteit en altijd in het belang van haar studenten.

Haar eerste actie bestond uit een oproep in Sol Justitiae. Zij vroeg studenten die met een kleine rijksstudietoelage zonder verdere financiële hulp van hun ouders moesten rondkomen, zich op haar spreekuur te melden. Kordaat en doortastend als ze was toonde ze niet alleen begrip voor de soms

droevige omstandigheden waarin studenten verkeerden, maar bedacht ze oplossingen die verder reikten dan het individuele geval. Zo zorgde zij voor de oprichting van een fonds waarmee de armste studenten een gratis maaltijd in de mensa konden krijgen. Ook bedong zij bij het Ministerie van Onderwijs dat studenten een rijksstudietoelage ontvingen als hun ouders weigerden te betalen. Om studenten te helpen bij het vinden van aanvaardbare woonruimte riep zij een wooncommissie in het leven. Ze regelde dat een studentenpsycholoog werd toegevoegd aan het team zorgverleners voor studenten, waarin inmiddels ook een studentenarts was opgenomen. Vanuit haar wens om studenten beter voorgelicht aan een studie te laten beginnen, richtte Van Lanschot het Bureau Voorlichting aanstaande Studenten op.

Het pionierswerk van Wally van Lanschot en haar visie op studentenzaken bleven ook buiten Utrecht niet onopgemerkt. Andere universiteiten nodigden haar uit om over haar werk te vertellen. Het ministerie van Onderwijs stelde de RUU als voorbeeld in gesprekken met andere Curatoren. Van Lanschot wist zelfs te bewerkstelligen dat de functie van Studentendecaan in 1960 werd opgenomen in de Wet

Foto: Ivar Pel

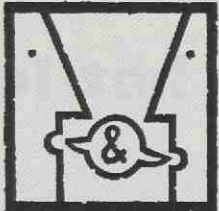

op het Wetenschappelijk Onderwijs. 'Tante Wally', zoals ze in USF-kringen werd genoemd, had een groot hart voor studenten. Maar ze had ook duidelijke standpunten over de grenzen van de studenteninspraak, en over vormelijkheden die in acht genomen moesten worden. Meninge die door de voorhoede van de studentenbeweging eind jaren zestig niet altijd werden gedeeld.

De Universiteit Utrecht en haar oud-studenten zijn mr. Wally van Lanschot bijzonder veel dank verschuldigd voor de manier waarop zij zicht heeft ingezet en voor de resultaten die zij hiermee bereikte.

Drs. Ruud L.M. Sluijs
Directeur Studenten Service Centrum

Drs. Jan G.F. Veldhuis
Voorzitter college van bestuur

Vakgenoten

Docent en afgestudeerde over elkaar,
de opleiding en de arbeidsmarkt

Met de fiets kom je een heel eind

Lucas Harms en Bert van Wee over de verkeersstromen in Nederland.

Bert van Wee doet voor het RIVM al geruime tijd onderzoek naar de relatie tussen milieu en verkeer; in maart is hij benoemd tot bijzonder hoogleraar Verkeer, Milieu en Ruimte aan de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen in Utrecht. Zijn vakgenoot in spe is Lucas Harms. Komend najaar studeert hij af in de Sociale Geografie op de ruimtelijke verdeling van verkeersstromen, toespit op de gebieden binnen de bebouwde kom.

Bert van Wee

Strikt genomen zijn Van Wee en Harms nog geen vakgenoten. De hoogleraar vroeg vorig jaar juni aan Lucas Harms of hij geïnteresseerd was in een afstudeeronderzoek in de vorm van een stage, uitmondend in een RIVM-rapport. Van Wee: 'Ik wist dat Lucas in het 'excellente tracé' zat en had hem een paar keer gesproken. Mijn intuïtie zei: dat zit wel goed. Lucas brengt zijn visie zeer goed onder woorden en neemt niet klakkeloos over wat een ander zegt. Het werk dat Lucas gaat doen, wordt direct gebruikt voor de kerntaken van het RIVM op het terrein van verkeer en milieu. Dat stelt zware kwaliteitseisen.'

'Zorgen voor Morgen' heette in 1988 de eerste nationale milieuverkenning. Voor alle milieuthema's werd in kaart gebracht wat de problematiek was en wat er moest gebeuren om het kwetsbare milieu te redden. Het idee werd gelanceerd dat het ruimtelijk orderingsbeleid een deel van de oplossingen kon aanreiken. Nog steeds is dit actueel: Van Wee haakt er in zijn recent uitgesproken oratie op in. Hij wil meer aandacht voor de positieve kanten van verkeer en mobiliteit, met de nadruk op de geografische benadering van bereikbaarheid. 'In Nederland draait bereikbaarheid altijd maar om de auto', licht Van Wee toe. In zijn werkkamer hangt een poster met de tekst 'Fresh air - only a memory'. De laatste Scandinavische eland zuigt dennennaalden op die

van kale, verzuurde bomen zijn gevallen. 'Je praat al gauw over files op het hoofdwegennet. Dat heeft een negatieve uitstraling. Maar je kunt bereikbaarheid ook positief benaderen: in welke mate kun je activiteiten op verschillende plekken uitoefenen? Hoeveel arbeidsplaatsen kun je vanaf je woonplaats bereiken binnen een redelijke tijd? En de scholen, de winkels en de schouwburgen?' Door steeds maar over files te praten, komt volgens Van Wee een aantal oplossingen niet in beeld, die de bereikbaarheid juist kan vergroten. 'Neem de fiets. Iedereen weet dat het stimuleren van fietsgebruik door vrijliggende fietspaden en betere stallingen het autogebruik niet vermindert. Dus is de redenering: daar stoppen we niet veel geld in. Maar je kunt de fiets ook zien als middel om de bereikbaarheid te vergroten. Als dit gehoor vindt, dan verwacht ik dat elke gulden die we in goede fietsvoorzieningen investeren, meer positieve effecten heeft dan elke gulden die we in openbaar vervoer steken. Veel mensen zijn aangewezen op de fiets; iedereen onder de 18, veel ouderen en mensen van wie de partner de auto nodig heeft. Daarom zeg ik: investeer in de fiets, ook al heeft dat nauwelijks effect op de problemen die auto's veroorzaken.'

Lucas Harms

Lucas Harms zelf was er niet meteen van overtuigd dat hij voor het RIVM onderzoek wilde doen. Hij had zijn oog laten vallen op een ander afstudeeronderzoek en een stage leek hem maar niks. Hij dacht: 'Afstuderen doe ik zelfstandig op mijn studentenkaartje.' Daar kwam weinig van terecht. Tussen de muren van het RIVM brengt hij de ruimtelijke verdeling van verkeersstromen in kaart. Harms: 'Daar is nog niet veel over bekend. We weten dat in heel Nederland ruim honderd miljard kilometers per jaar worden gereden, maar als je wat wilt zeggen over geluidhinder en luchtverontreiniging, dan moet je ook weten waar die voertuigen precies rijden. En

om hoeveel auto's en vrachtwagens het gaat. Dat zoek ik onder andere uit aan de hand van literatuur. Daarnaast put ik uit een databestand waar acht Nederlandse steden in zijn opgenomen. Voor die steden is voor 1987 en 1997 genoteerd waar de auto's rijden en wat voor overlast ze veroorzaken. Op basis hiervan probeer ik dan de uitkomsten te vertalen naar een landelijk niveau.' Het onderzoek bij het RIVM bevalt hem zo goed, dat hij tot eind augustus een tweede stage heeft geregeld. Harms gaat waarschijnlijk promoveren bij Van Wee. Hij zegt over zijn toekomstige promotor: 'Bert van Wee heeft zeer gedetailleerde kennis van het vak, en weet dat ook uit te dragen. Op mijn scriptie gaf hij opbouwende kritiek. Hij heeft me zeker gestimuleerd om verder te gaan met mijn onderzoek.'

Voorspelling

Hoe ziet het verkeer er volgens deze twee sociaal geografen over vijftig jaar uit? Harms: 'Ik voorspel minder verkeersdruk in het centrum van de stad en meer drukte in de rand van de steden. De economische bedrijvigheid komt namelijk steeds meer richting de stadsranden te liggen, denk maar aan de woonboulevards en grote kantoren.' Van Wee houdt een klein college over de infrastructuur van nieuwbouwwijken. Hij legt uit dat in deze wijken een duidelijk onderscheid is tussen wegen met een ontsluit- en verblijffunctie. Dat betekent minder herrie en stank in de woonwijk. De keerzijde is dat lang niet iedereen de inrichting van zo'n wijk plezierig vindt, omdat die helemaal is afgestemd op de auto-ontsluiting. 'We weten niet goed hoe we al die aspecten tegen elkaar moeten afwegen. Wat vinden bewoners belangrijk? Mensen uit de hogere inkomensgroepen laten een lage geluidhinder zwaar wegen. De voorspelling is dat we met z'n allen steeds rijker worden, dat betekent dat we steeds meer waarde zullen hechten aan de dagelijkse leefomgeving.'

[Chiara Soldati]

Trui van Lier redde 150 joodse kinderen het leven

Kindjeshaven

Negen bewonertjes van Kindjeshaven wandelen in het Wilhelminapark. Vijf van hen zijn joods. De tweeling Deetje (Deborah) en Joekie (Judith) met witte mutsen, Hans en Henk (vierde en vijfde van rechts) en Hanneke (tweede van links). De anderen zijn Wim (geheel rechts), Jan en Jopie (midden) en Dikkie (geheel links).

Bij het uitbreken van de oorlog hield ze haar rechtenstudie voor gezien. Samen met Jet Berdenis van Berlekom leidde Trui van Lier een kindershuis vlakbij het Wilhelminapark in Utrecht. Zo redden zij 150 joodse kinderen uit handen van de Duitsers. Voor zover bekend hebben al deze kinderen de oorlog overleefd. 'Het is een wonder dat Kindjeshaven nooit is verraden', zegt Trui van Lier.

Foto: Ivar Pel

Trui van Lier

Truus van Lier

Wim Eggink

Kindjeshaven - een huis aan de Prins Hendriklaan waar nu wijnhandel Kusters gevestigd is - was al vanaf het begin van de oorlog een doorgangshuis voor joodse kinderen. Mevrouw van Lier, inmiddels 86, vertelt: 'Mijn vader was joods. Al ver voor 1940 hadden mijn ouders gevluchte Duitse joden over de vloer. Ik hoorde de verschrikkingen aan en begreep dat zelfs de kinderen niet werden gespaard. Ik nam me voor om hen te helpen zodra het oorlogsgeweld zich naar ons land zou uitbreiden.' In 1935 begon Trui met haar rechtenstudie. Toen de Duitsers Nederland binnen vielen, vond ze het zinloos deze voort te zetten. Ze opende Kindjeshaven in oktober 1940, met een erfdeel van 5000 gulden als startkapitaal. Er was plaats voor twintig kinderen, maar later zouden er soms dertig tegelijk onderdak krijgen. Als dekmantel was Kindjeshaven aanvankelijk wat we nu een crèche noemen: een dagopvang voor kinderen uit de buurt. In de zomer van 1941 arriveerden de eerste joodse kinderen, de tweeling Judith en Deborah. Zij zouden tot het einde van de oorlog blijven. Studenten uit Amsterdam brachten de kinderen veelal naar Kindjeshaven, waar ze wachtten op een plaats in een onderduikgezin.

Bonkaarten

Mevrouw Van Lier is een vitale vrouw met een scherp geheugen. Zij woont in een appartement in Wolfheze. Haar slechte gezichtsvermogen bracht haar een paar jaar geleden ertoe te gaan wonen in wat zij zelf noemt 'een bejaardentoeestand voor blinden en slechtzienden'. 'Na de vreselijke Amsterdamse razzia's in 1943 kreeg ik met elke trein hele groepen kinderen tegelijk', herinnert zij zich. 'Overal leende ik wiegen en dekens, want kinderen weigeren kon ik niet. De crèche heb ik toen gesloten, al die mensen over de vloer werd te gevaarlijk.' Voeding en medicijnen waren niet het grootste probleem: baby's tot een jaar hadden recht op uitgebreide bonkaarten. Bonnen voor tabak en snoepbonnen werden door Trui van Lier verkocht, de opbrengst ging in een potje. Ook organiseerde ze een soort foster parents plan avant la lettre. Een kinderarts uit de buurt entte de kinderen in en zorgde voor de medische controle. Mevrouw Van Lier vindt het nog steeds verbazingwekkend dat er nooit kinderen zijn overleden of zelfs maar ziek geworden in Kindjeshaven. Een groot probleem was de persoonsvervalsing van de kinderen. 'Ik maakte twee lijsten, één met hun echte naam en één met een valse. Moses Cohen werd Jantje Smit. En ik noteerde een vals adres. De lijsten heeft de vader van mijn compagnon Jet op zijn kantoor bewaard,

De Van Lier en Eggink Zaal

Op 4 mei werd de universiteitsraadzaal in het bestuursgebouw vernoemd naar drie bekende Utrechtse verzetsstudenten uit de Tweede Wereldoorlog: Wim Eggink en de twee nichtjes Trui en Truus van Lier. De zaal draagt nu de naam Van Lier en Eggink Zaal.

Wim Eggink en Truus van Lier waren twee Utrechtse studenten die nu nog vanwege hun verzetswerk bekendheid genieten. Eggink (geboren 3 mei 1920) studeerde geografie. In 1941-1942 was hij praeses van de VUGS, de studentenorganisatie van geografie. In april 1944 overleed hij in het kamp-tuchthuis Hameln, na in januari tijdens een razzia op de Paroolgroep te zijn opgepakt. Wim Eggink was volgens Lou de Jong een stuwende kracht in het studentenverzet. Eerst in Utrecht, later in landelijk verband. Hij was mede-oprichter van de Raad van Negen en initiator van illegale bladen als *de Geus* en *Ons Volk* en nog enkele Utrechtse bladen zoals *Sol Justitiae*.

Truus Van Lier (geboren 1921) schreef zich in 1940 in als rechtenstudent in Utrecht. Van studeren kwam het niet. Zij sloot zich al spoedig aan bij de Amsterdamse verzetsgroep CS6. Op 3 september 1943 schoot zij op het Willemsplantsoen de gevreesde politiecommissaris Kerlen neer, die bezig was razzia's voor te bereiden. Truus werd later dat jaar gearresteerd en op 27 oktober vermoord in Sachsenhausen.

Er zijn veel namen bekend van Utrechtse studenten die hebben bijgedragen aan het verzet. Zij die de oorlog niet hebben overleefd, zijn vermeld op een plaquette in het Academieggebouw.

met een code om te achterhalen wie bij welke echte naam hoorde. Vaak maakte ik er halfjoodse kinderen van, met een joodse moeder die in een sanatorium verbleef en een vader die in Duitsland te werk was gesteld. Bij controles werd dat altijd weer geslikt.' Het onderbrengen van de kinderen was een punt van zorg. Met veel overredingskracht en voedselbonnen in de hand lukte het Trui van Lier steeds weer om adressen te vinden. Als de kinderen eenmaal op het onderduikadres zaten, ging ze er vaak 's avonds langs om een oogje in het zeil te houden.

Overal leende ik wiegen en dekens, want kinderen weigeren kon ik niet

Wonder

Het is een wonder dat Kindjeshaven nooit is verraden. De hele buurt moet op de hoogte zijn geweest, inclusief de buurman, een NSB'er. 'Het was een komen en gaan van kinderen, iedereen kon zien dat ze joods waren. We hadden een vluchtplan. Binnen één minuut konden we met het hele stel buiten staan, maar dat was alleen zinvol bij een bombardement. Bij verraad zouden we verloren zijn. 's Nachts vloog het me vaak aan, dan dacht ik: morgen breng ik ze allemaal weg. Maar de volgende morgen zag ik al die kopjes weer, en dan gingen Jet en ik gewoon weer aan de slag.' Pas eind oktober 1944 dreigde voor Trui groot gevaar, omdat bekend werd

dat haar nicht Truus was gefusilleerd. Twee Duitsers vielen Kindjeshaven binnen. Toen Jet haar kwam waarschuwen was Trui van Lier toevallig op bezoek bij haar verloofde - haar latere man - die ondergedoken zat in Zeist. Trui kon maar beter niet terugkomen. 'Ik moest onderduiken in Culemborg. Het was vreselijk, daar kon ik niets betekenen voor de kinderen. Jet hield vol tot februari 1945, tot er geen water en elektra meer was. Ze bracht alle kinderen naar de Voogdijraad. Gelukkig zaten we ruim in de voedselbonnen, dus kregen de kinderen een voorraadje eten mee.'

Mevrouw Van Lier is staatsereburger van Israël en ontving er de hoogste onderscheiding Yad Vashem. In Nederland is ze onderscheiden met de Utrechtse stadsmedaille. Jet is getrouwd met een van de Canadese bevrijders en woont in Canada. Trui en Jet hebben elkaar tweeëndertig jaar na de oorlog voor het eerst weer ontmoet.

Pas in 1995, na een verhaal in *de Telegraaf* over Kindjeshaven, zag Trui van Lier voor het eerst een groot aantal kinderen terug, onder wie de tweeling Deborah en Judith. De maand mei vindt ze, vanwege de herinneringen die de herdenking oproept, altijd weer moeilijk. 'Ik herdenk het hele jaar door, op mijn eigen manier'.

Soms schrikt ze nu nog wakker uit haar slaap, uit angst voor een inval. 'Maar het was de meest waardevolle periode in mijn leven. Noem het gesublimeerd egoïsme. Ik heb geleerd wat de waarde is van vrijheid.'

[Chiara Soldati]

De burgemeesters

Stuurman op het schip

Zijn alleen gepokte en gemazelde politici geschikt voor het 'eigenaardige ambt' van burgemeester?

Of hebben sommige gemeenten juist behoefte aan jonge academici als eerste burger? Zes Utrechtse alumni over de klassieke burgervader versus de moderne macho. En over de invloed van hun studietijd. 'Vooral de brede academische vorming is bepalend geweest. Een vak kan je overal wel leren.'

Foto: John Vos

Foto: Reppenster ABIPP/ARPS

Foto: Auke Pluim/Cross-Fade Video

Eduard (drs. E.) Haaksman studeerde in 1982 af in Bestuurswetenschappen in Utrecht en is nu burgemeester van Delfzijl (30.000 inwoners).

Burgemeester mr. W.M.C. (Wil) de Vrey-Vringer van Goirle (22.300 inwoners) studeerde van 1964 tot 1970 Publiek en Nederlands Recht in Utrecht:

Drs. J. (James) Van Lidth de Jeude is burgemeester van Deventer (83.000 inwoners) en studeerde van 1963 tot 1970 Wis- en Natuurkunde aan de Universiteit Utrecht

'Of ik een macho-burgemeester ben? Een burgemeester moet natuurlijk wel zelfbewustzijn hebben en goed kunnen functioneren in een kritische omgeving. Tegelijk zijn het vooral de klassieke vaardigheden die zwaar tellen: coördineren en representeren. Ik zie mezelf als stuurman op het schip. Ik voer het integrale beleid, samen met de vakwethouders. Daar moet je wel een beetje je handen voor vrij hebben, maar toch is mijn portefeuille aanzienlijk hoor. Zolang ik de kans krijg om ons beleid naar buiten te kunnen representeren, ben ik in ieder geval tevreden.

Er is een goede mix van ervaren wethouders en frisse academici nodig om het burgemeesterschap in balans te houden. Voor juristen is het bijvoorbeeld een prima functie: generalisten met een ontwikkeld kritisch vermogen. Zelf heb ik een ambtelijke carrière met mijn studie gecombineerd. Ik wilde al heel jong burgemeester worden en heb mijn hele vakkenpakket daar dan ook op afgestemd.

Grote roergangers waren voor mij Steenbeek, Borgers en Crinice Le Roy. Zij brachten mij de theorie van het staats- en administratief recht bij, terwijl ik vanuit mijn werk als juridische ambtenaar en gemeentesecretaris zelf de praktijk ervoer. Mijn afstudeerscriptie 'Verantwoordingsplicht van de burgemeester voor de openbare orde' komt me nu nog van pas, bijvoorbeeld als we hier met een Greenpeace-bezetting te maken hebben. Moet ik politiek sturen naar vredelievende actievoerders die aandacht willen voor hun issues?'

'Het burgemeestersambt is een fenomeen in de Thorbeckiaanse opvatting: de burgemeester is de 'hand van het gouvernement' en de 'man van de gemeente'. In die laatste hoedanigheid dient hij het algemeen belang, in de eerste bewaakt hij de rechtsgang tegenover het rijk. Als een gemeenteraad iets wederrechtelijks beslist, kan de burgemeester dit ter vernietiging voordragen aan de rijksoverheid. De burgemeestersbevoegdheden ontleen ik aan de praktijk; in de wet is weinig geregeld. Ik ben een coördinator, een teamleider die door mijn optreden vertrouwen probeert te kweken. Iedereen, college, raad, belangengroepen, moet zich kunnen vinden in de burgemeester. Die moet dus al een bepaalde combinatie van kennis, ervaring en eigenschappen bezitten. Zolang hij of zij als burgemeester maar nooit op de automatische piloot gaat varen en altijd alert blijft.'

'Wat mij het meest is bijgebleven van mijn studie? Vooral de colleges staats- en administratief recht van wijlen professor Crinice le Roy, over de relatie tussen burger en overheid. Die man kon dat zo mooi in beeld brengen. Ik heb hem tijdens mijn burgemeesterschap nog regelmatig te hulp geroepen. Ook mijn reis in 1969 met het bestuur van de juridische studentenvereniging naar Praag, kort na de Praagse Lente, heeft veel indruk gemaakt. De bloemen op de plek waar Jan Palach zichzelf in brand stak - op het Wenceslasplein - ontroerden mij in hun symbolisering van het zoeken naar vrijheid in gebondenheid. Dit thema heeft mij mijn hele loopbaan beziggehouden.'

'In mijn derde studiejaar kwam ik in huis bij Maarten van Rossem en Michiel Patijn. Iedere nacht met een kop thee praten over politiek en leven. Toen werd mijn politiek bewustzijn geboren. Daarvoor las ik zelden een krant.

Jonge academici zijn bekwaam in onderzoek en initiatief, als ze wat ouder zijn in management en als ze nog ouder zijn in advies en ondersteuning. Als het gaat om anderen goed uit de verf te laten komen, dan lijkt me een oudere en ervaren burgemeester handiger. Maar er zijn natuurlijk ook gemeenten die behoefte hebben aan een jonge, ambitieuze trekker die voor een dynamische ontwikkeling kan zorgen. Hier in Deventer redeneren ze: waarom de best betaalde burger het minste werk laten doen? Mijn rol is hier prima ingevuld - ik krijg en neem de ruimte voor goed collegiaal bestuur. Al moest ik er wel even aan wennen dat ik de initiatieven aan de wethouders moest laten. Mijn taak? Mogelijk maken dat het politiek bestuur goed uit de verf komt.

Als het gaat om financiën, komt mijn wiskundige opleiding me nog wel van pas. Zo stelde een professor uit Groningen dat uit statistisch onderzoek bleek dat linkse gemeentebesturen hogere belastingen heffen. Mijs inziens kon die conclusie niet op het onderzoek gebaseerd worden. Ook mijn kennis van de chaostheorie is handig: het er- en herkennen van verschillende soorten dynamiek en voorspelbaarheid in processen is uiterst relevant in gemeentebeleid.'

Middelenstadsblom voor intellectuelen

Mr. E.M. (Ed) d'Hondt, burgemeester van Nijmegen (152.000) inwoners, rondde in 1969 zijn studie rechten af in Utrecht

'De 'macho'-burgemeester is een volslagen achterhaald concept: in Nederland is veel meer behoefte aan relationele burgemeesters, die goed kunnen onderhandelen en coördineren, dan aan institutionele, populistische, zichzelf met de stad verenigende burgemeesters. Vandaar dat ik ook niet voor een gekozen burgemeester ben.

Het ambt is van zichzelf natuurlijk eigenaardig, omdat je als bestuurlijk intermediair opereert en collegiaal moet besturen. Terwijl je bijvoorbeeld ook het geweldsmonopolie in je functie hebt verenigd. Het gaat vooral om persoonlijkheid. Ik zie dit dan ook niet als werk, maar als een manier van leven. Je moet iets kunnen toevoegen aan het geheel, los van je bevoegdheden. De burgemeesterportefeuille moet dan ook niet te groot zijn. Zelf was ik een jaar of dertig toen ik burgemeester werd van Hilvarenbeek. Dat ging helemaal niet slecht, al had ik nog nooit een raadszaal van binnen gezien. Natuurlijk heeft een grotere stad een meer democratisch ervaren bestuurder nodig, maar kijk uit voor die gepokt- en gemazeldheid: Zo'n burgemeester moet niet geheel eigen opvattingen over macht gaan uitoefenen.

Overigens was ik als jurist het best vlak na mijn afstuderen, daarna is het alleen maar afgenomen. Het is vooral de brede academische vorming geweest – behalve de studie ook het verenigingsleven, de studiereizen die ik maakte – die medebepalend is voor mijn functioneren nu. Een vak kan je overal wel leren.'

Mr. S. (Schelto) Patijn, burgemeester van Amsterdam (730.000 inwoners) deed in 1959 doctoraal examen Nederlands Recht en promoveerde in 1973, beide in Utrecht.

'Jonge academici als burgemeester? Het gaat helemaal niet over jong denken tegenover oud denken, maar over: hoe ga je met mensen om? Dan is wat maatschappelijke ervaring belangrijker dan precies weten hoe een wet in elkaar steekt; dat moet de secretaris me maar vertellen. Kennis kun je leren. Wat nodig is, is een burgemeester die optreedt als het moet en verantwoordelijkheden niet schuwt. Het burgemeestersambt is zeker geen eigenaardig fenomeen. Een burgemeester doet net zoveel vakwerk als zijn wethouders. Ik heb m'n handen vol aan politie, brandweer, gemeentearchief, bevolkingsregister, plus alles wat ik doe aan representatie. Daarnaast moet ik ook nog het college coördineren en ruzies aldaar beslechten. Als ik gekozen zou zijn, zou dat anders liggen. Een gekozen burgemeester moet een *primus inter pares* zijn, maar met meer bevoegdheden dan nu. Hij moet zijn eigen wethouders kunnen kiezen en zelf de begroting kunnen vaststellen. Tenslotte heeft hij het mandaat van de bevolking.

In Utrecht heb ik natuurlijk juridisch leren denken, maar de meeste vaardigheden heb ik eerlijk gezegd pas in de praktijk opgedaan. Ik heb wel veel geleerd hoor, vooral van hoogleraar Van Zijl, die mij goed leerde nadenken over de logica van de wet. Mijn meest markante herinnering aan Utrecht is toch het leren kennen van mijn vrouw, ergens op een feest van een studievereniging. Waar en wanneer? Dat gaat niemand wat aan.'

Burgemeester dr. R.W. (Rein) Welschen van Eindhoven (200.000 inwoners) studeerde in 1965 in Utrecht af als bioloog en promoveerde in Rotterdam in de geneeskunde.

'De burgemeester heeft al heel wat bevoegdheden, vooral op het gebied van veiligheid. Daarnaast is hij ook druk met het begeleiden van allerlei (inter)locale instanties. Maar vooral is het zijn taak om de gemeente, het college van B & W en de gemeenteraad zo goed mogelijk te laten functioneren. In het bijzonder wethouders hulp bieden waar ze het – meestal bij grote, nieuwe projecten - nodig hebben.

Academici die al een leidende functie hebben gehad in een grote organisatie, hebben als burgemeester twee grote voordelen. Ze hebben de neiging vooral in concepten te denken, in plaats van in vluchtige beoordelingen, en ze hebben een beter inzicht in processen. Ik denk niet dat een jonge academicus in staat is om een stad als Eindhoven, met duizenden ambtenaren, regionale instellingen, ontzagwekkende hoeveelheden geld, zonder aardig wat ervaring te besturen. Dankzij mijn studie ben ik getraind in conceptueel denken, in het definiëren van een probleemstelling, oriënteer ik me in relevante literatuur en luister ik veel naar meningen van anderen: allemaal opgedaan tijdens mijn promotieonderzoek in Rotterdam. En aan de tijd in het onderwijs heb ik te danken dat ik nu zeer indringend kan overkomen. Die onderzoekstijd was ontzettend leuk trouwens: spannend om – zeker na een jaar leraar te zijn geweest - in een onderzoeksgroep te zitten. Wereldwijd te concurreren met andere clubs, elkaar af te troeven in het lab. Wie publiceerde het eerst? Dat was ook een hele mooie tijd.'

[Nathan Vos]

Ingezonden

Reacties van lezers

In het maartnummer van *Illuster* deden wij een oproep aan U, lezers van *Illuster*, om de waarde van uw doctorandustitel te beschrijven. Dat heeft nogal wat losgemaakt! Uit de vele reacties selecteren we hier een eerste bloemlezing. Wordt vervolgd in het septembernummer.

Ezel

Maar weinig Utrechtse alumni geven aan echt trots te zijn op hun titel en deze met overtuiging overal en altijd te gebruiken. Uit nuchterheid, bescheidenheid of schaamte? Voor Tom van der Meer, afgestudeerd geografie voor educatie 1992, betekent zijn universitaire graad in elk geval net zoveel als zijn zwemdiploma's. Hij gaf zijn bijdrage de titel: Een ezel balkt ook zonder naam.

'Een titel geeft aan dat je een opleiding hebt voltooid. Niet meer en niet minder. Mijn titel gebruik ik dan ook nooit. Ik meld toch ook niet overal dat ik drie zwemdiploma's heb?

Ondertekenen met je titel is net zoiets als zeggen: let op, want de inhoud is belangrijker omdat ik gestudeerd heb. Waarom zou ik meer zijn dan iemand die in plaats daarvan jarenlange werk- of levenservaring heeft?'

'Sinds ik afgestudeerd ben heb ik slechts bij sollicitaties mijn titel vermeld, omdat een bepaald opleidingsniveau nu eenmaal vereist was. Er is echter nog nooit naar mijn bul gevraagd. Gelukkig maar, want die is zoek... Ik heb gestudeerd om op een wetenschappelijke manier te leren denken en handelen. Niet om er via een titel mee te koketteren. Mijn moeder denkt daar anders over, maar die vraagt ook elke keer of de bul al gevonden is. 'Zo'n titel geeft toch cachet', zegt ze.'

Nimmer

Harm Hazewinkel uit Voorburg, afgestudeerd geschiedenis in 1967, meent ook dat je je titel helemaal niet moet gebruiken, zeker niet onder officiële brieven. 'Sinds jaar en dag voer ik, als ambtenaar op het ministerie van Buitenlandse Zaken, een niet aflatende strijd met een opeenvolgende reeks secretaresses over het feit dat bij ondertekening van een brief nimmer voor de naam een academische titel mag worden getypt. Immers, deze getypte versie is slechts de leesbare weergave van de - in de regel - onleesbare handtekening en daar staat ook geen titel. Gebruik ik mijn academische titel verder wel? Eigenlijk zelden of nooit. Toen ik het doctoraal examen geschiedenis aflegde, was ik er natuurlijk trots op mijn studie op deze wijze te hebben afgesloten. Maar, naar het woord van Wim Kan, is dit 'een middenstandsdiploma voor intellectuelen' en zo beschouw ik het dan ook maar.'

Mister

Als je dan wel je titel gebruikt kan dat heel pijnlijk uitpakken, blijkt uit de anekdote die rechtealumnus Fabienne Boor de redactie toevertrouwde. 'De eerste brief waarin ik aangeschreven werd met Weledgestrenge Vrouwe Mr. F. Boor ontving ik van de

Middenstandsdiploma voor intellectuelen

Universiteit. Ja, daar was ik trots op. Zo trots dat ik zelfs op mijn aanvraagformulier voor een betaalkaart van de bank meende in te moeten vullen dat ik in het bezit was van Een Titel. Mijn korte en eenvoudige naam kon ik zo enigszins verlengen.

'Bescheidenheid siert de mens en hoogmoed komt voor de val', zegt mijn vader altijd. Dat laatste bleek al snel, in Londen. Daar wilde ik met mijn betaalkaart afrekenen. Argwanend werd ik door de verkoper opgenomen. Terwijl hij de beveiliging met een knop onder de toonbank waarschuwde, zei hij streng: 'Mister F. Boor?'

Doctoranda

In dit laatste geval had het gebruik van de vrouwelijke vorm van doctorandus wellicht uitkomst kunnen bieden? Claartje Visser uit Den Haag is daar een groot voorstander van. 'Ik heb mijn doctoraal biologie in 1979 gehaald en ik was (en ben) daar zeer blij mee. Er is één teleurstellend aspect: dat ik nu een doctorandus ben terwijl ik zo graag een doctoranda zou willen zijn. Die vrouwelijke vorm past me beter. Dat kan ook heel makkelijk, want - zo heb ik op het gymnasium geleerd - woorden afkomstig uit de oude talen kunnen juist zo mooi aangeven of het om een mannelijk dan wel een vrouwelijk persoon gaat. Mijn suggesties is derhalve: laten we de vrouwelijke vorm toch gewoon weer invoeren!'

Meester en Kandidaat

P. Helbert Damsté, emeritus professor Foniatrie en Logopedie, ziet juist meer in een Nederlandse vertaling van het Angelsaksische model, waarbij hij pleit voor een onderscheid tussen Meester en Kandidaat. 'De samenleving heeft behoefte aan handwerkers en hoofdwerkers en het meest aan werkers met hart, hand en verstand. In de Meestertitel zou kennis van het handwerk als Leerling en als Gezel (Kandidaat) inbegrepen en gegarandeerd moeten zijn. Zelfs zo dat men, geconfronteerd met werkloosheid in management, onderzoek en onderwijsfuncties, zijn eigenwaarde kan hoog houden door het handwerk uit te oefenen. Dat kan een tijdelijke en creatieve fase in een carrière zijn. We moeten ervoor zorgen dat Ph.D. getituleerden, bijvoorbeeld in de gezondheidszorg, ervaringsken-

nis dragen van het handwerk waarvan ze modellen ontwerpen en waarover ze onderzoek doen. Wellicht kan uitwisselen van modules met het hbo maken dat in de fase van leerling en gezel (kandidaat) de training van hand en hart voldoende plaats krijgt.

Ik geef, alleen al op etymologische gronden, voor het Europese continent de voorkeur aan de titel Kandidaat, geassocieerd met stralend wit, boven die van Baccalaurius met zijn duistere herkomst van laurierbessen. Een witte blouse of wit hemd zou de passende kleding zijn bij de buluitreiking. Tenslotte denk ik wel te kunnen wennen aan Meester in de Biologie of in de Geneeskunde.'

Nutswaarde

Henriëtte Beuk uit Baarn nam de lezersoproep letterlijk en besloot rapportcijfers aan haar titel toe te kennen. Haar gemiddelde nutswaarde (5,8) scoort nog net geen voldoende...

<i>Communicatief:</i> (taalgevoel, handig over de grenzen)	8
<i>Emotioneel:</i> (gebruik titel zelden)	5
<i>Financieel:</i> (niet verkoopbaar)	1
<i>Maatschappelijk:</i> (kritische instelling, strijdbaarheid)	7
<i>Professioneel:</i> (opent geen deuren)	5
<i>Ontploffing:</i> (algemene ontwikkeling)	9
<i>Relationeel:</i> (werpt drempels op)	3
<i>Status:</i> (in de ogen van anderen)	7
<i>Satisfactie:</i> (afrondding studie)	7

Discussie op alumnisite

Geprikkeld geraakt door bovenstaande opinies? Wilt u ook laten weten wat uw titel u waard is? Schrijf een korte bijdrage (maximaal 250 woorden) aan de redactie of ga naar de universitaire alumnipagina waar u met elkaar in discussie kunt gaan: www.alumni.uu.nl/illuster

Vrouwelijke wetenschappers

Met interesse las ik het artikel 'Vrouwelijke wetenschappers bereiken zelden de top' door Tanny Dobbelaar in de maart-editie van Illuster. Het artikel brengt een aantal zaken naar voren die ook voor mij een probleem zijn. Ik leg me toe op het ontwikkelen van strategisch klinisch onderzoek, zo mogelijk 'evidence-based' en ben eerder deze maand in Utrecht gepromoveerd. Het feit dat ik met een been in de academische sector sta en met het andere in het bedrijfsleven (m'n proefschrift beschrijft klinisch wetenschappelijk onderzoek in beide sectoren) en de non-profit sector propageer als ideaal medium voor succesvol kostenbewust klinisch onderzoek, voegt daar nog een markant detail aan toe. De universiteit creëert inderdaad individualisten met focus op eigen loopbaan, eigen publicaties en

eigen positie. Het perspectief wordt een koker waar velen zich niet van bewust zijn of niet meer doorheen kunnen breken. Goed klinisch wetenschappelijk onderzoek vraagt planning en samenwerking. Het feit dat vele klinische studies falen is gedeeltelijk gebaseerd op het ontbreken van de noodzakelijke toewijding en samenwerking. De industrie draagt bij aan individualisme door onderzoekers te motiveren 'nieuwe producten' klinisch te testen en over de resultaten te publiceren. Er zijn minder biopharmaceutische producten het testen waard dan momenteel getest worden. Gebrek aan kritische productevaluatie voor het begin van de studie, de individualistische 'drive' en geldelijke vergoeding motiveren meer dan zich te verbinden tot samenwerken aan zinvolle multicenter studies. Het gevolg is dat vele vragen die door

goed klinisch onderzoek opgelost zouden kunnen worden, onbeantwoord blijven. Actie in plaats van afwachten is inderdaad de juiste strategie om als vrouw verder te komen. Op tijd nee zeggen en je blijven richten op je focus is van essentieel belang om je doel te bereiken. Promotie van open communicatie en de heren erop wijzen dat de 'ivoren toren' succes in de weg staat is een continue noodzaak. Inzicht verschaffen in perspectieven die het 'individualisme en koker zien' kunnen doorbreken en motiveren tot deelname aan nieuwe perspectieven, vraagt veel tijd en energie maar is uiteindelijk de manier om geaccepteerd te worden.

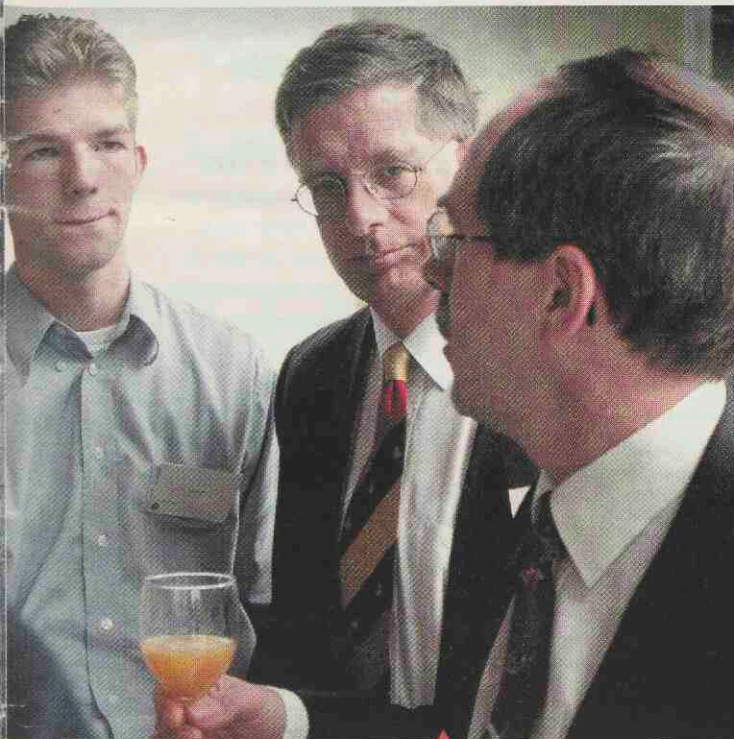
Marlies E.H.M. van Hoef, MD, PhD, MBA
TransOnc Consulting
San Diego, USA

Universiteitsdag 2000

Op 1 april vierde de Universiteit haar 364ste verjaardag. Voor die gelegenheid openden faculteiten en gezelligheidsverenigingen hun deuren voor alumni, studenten en medewerkers. Veel bezoekers kwamen af op de lezingen van de hoogleraren Plasterk en 't Hooft, de belangstelling voor sommige facultaire middagprogramma's viel wat tegen. Het avondprogramma bij de verenigingen werd redelijk bezocht. Een korte impressie via enkele bezoekers van deze dag.

'Ik heb een goede band met de universiteit', vertelt P. Vonk (78), actief lid van het Universiteitsfonds. 'Helaas zijn veel van mijn oude jaargenoten uitgevallen, of niet meer in staat naar deze dag te komen'.

Henri Lodewijks (50) nam zijn zoon Edmund (16) mee naar het ochtendprogramma. Vader en zoon staan nog even na te praten met Nobelprijswinnaar Gerard 't Hooft.

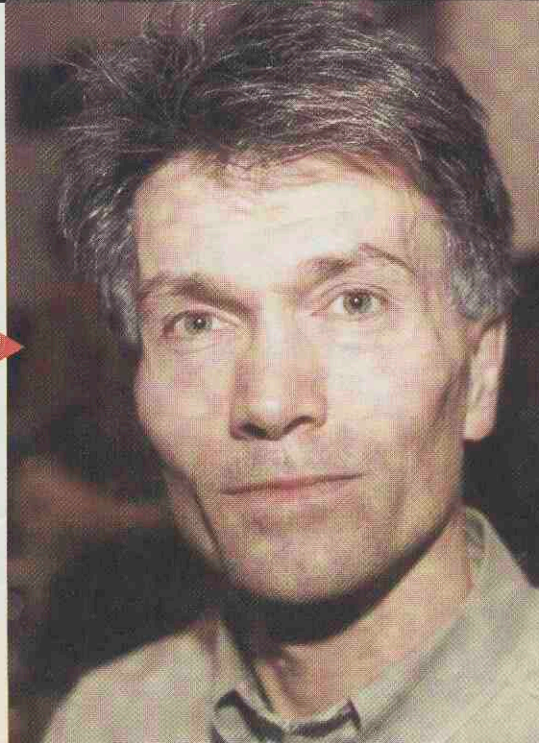

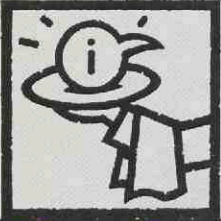
Eval Povel (26) en haar moeder Tineke Rutten (57) wilden eigenlijk naar de zangworkshop van Parnassus. Toch vonden ze het mini-symposium 'Het brein binnenste buiten' bij Geneeskunde ook erg interessant. 'De gemiddelde leeftijd lag erg hoog, maar dat is een compliment voor de universiteit. Mensen blijven terugkomen.'

Shyreen Sheorajpanday (26) met broer Rishi (22). 'Het leek me leuk om naar de lezing van 't Hooft te gaan. Dat bleek een goede keuze, want hij bracht het goed en met veel humor'.

'Je ontmoet toevallig mensen uit hetzelfde vakgebied die je normaal gesproken niet tegen zou komen'. J. Marcus (45) vindt vooral het sociale karakter van de dag belangrijk. Het cabaret bij Veritas 's avonds vond hij wel leuk, maar het had wat korter gekund.

[U-blad]

Alumniservice

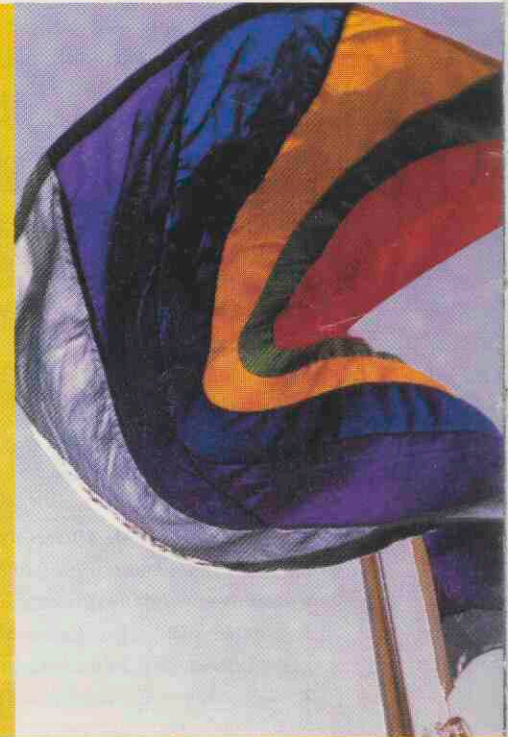
Middelen en middelen
voor intellectuelen

Utrechts Universiteitsfonds

Het Utrechts Universiteitsfonds is de organisatie van begunstigers die tot doel heeft bij te dragen aan de groei en de bloei van de Universiteit Utrecht. Dat doet het U-fonds onder meer door:

- versterken van de band tussen alumni (oud-studenten) en universiteit, en alumni onderling
- bureau voor alumnicontacten en -faciliteiten
- vestigen van bijzondere leerstoelen
- subsidiëren van activiteiten door studenten voor studenten
- verstrekken van beurzen en prijzen
- sociale zorg voor studenten

Bijzondere leerstoelen

Bijdragen aan de groei en bloei van de Universiteit Utrecht doet het U-fonds onder meer door het vestigen van bijzondere leerstoelen. De afgelopen maanden werden er drie geïnstalleerd: twee bij de faculteit Aardwetenschappen en een bij de faculteit Sociale Wetenschappen.

Het spanningsveld van geologie

Een geoloog noemt een gesteente van twee miljoen jaar oud 'recent'. Ondanks het gebruik van een tijdschaal die het menselijk bevattingvermogen te boven gaat, is geologie in de eerste plaats een historische wetenschap. Dat betoogde prof. dr. R. Vissers in zijn oratie 'Geologie. Van intuïtie naar werkhypothesen'. Daarnaast is geologie een natuurwetenschap. Het houdt zich bezig met de geschiedenis van de planeet aarde. Geologen richten zich op de fysische, chemische en biologische processen die de aarde beïnvloeden. Geologie bevindt zich in een spanningsveld. De studie zoekt naar een werkbaar en verantwoord evenwicht tussen algemeen wetenschappelijke kennis, historische

aspecten, kennis en vaardigheid om de geologische realiteit te verkennen en training in de exacte wetenschappen. Al deze zaken worden ingepast in een opleiding van vijf jaar. Professor Vissers vindt het daarom noodzakelijk dat er pogingen gedaan worden om de opleiding aantrekkelijker te maken. Zeker gezien de verminderde belangstelling voor exacte vakken, en het feit dat Aardwetenschappen als zodanig niet in het vakkenpakket van de middelbaar scholier voorkomt. Een nieuwe opzet is belangrijk, maar wél met behoud van de essentiële diepgang en kwaliteit, aldus de professor.

De verborgen attractie van de aarde

Aardwetenschappen is verreweg de leukste bètastudie. Niets moet ongebruikt blijven om de middelbaar scholier daarvan te overtuigen. Dat benadrukte prof. dr. C. Langereis in zijn inaugurele rede bij dezelfde faculteit. De instelling van een zogeheten 'Graduate School Earth, Climate and Environment' zal daar, volgens de nieuwe bijzonder hoogleraar, actief toe bijdragen. Net als de komst van de voormalig Rijksgeologische

Dienst naar Utrecht.

In zijn oratie ging Langereis in op de aantrekkingskracht van de aarde: paleomagnetisme. William Gilbert beschreef dit verschijnsel al 87 jaar voordat Newton de zwaartekracht ontdekte. Sindsdien houdt het de wetenschap flink bezig. De nieuwe hoogleraar voorziet een zonnige en veelbelovende toekomst voor dit verschijnsel, omdat het veel raakvlakken heeft met andere disciplines. Langereis noemde het onderzoek naar paleomagnetisme niet zozeer een 'solo-optreden' van een onderzoeker, maar meer een uitvoering van een symfonisch muziekstuk. In Utrecht ontstaat een geocluster van nationale omvang, zo constateerde Langereis. Volgens hem is dat reden genoeg om de actieve samenwerking met buitenlandse onderzoekscentra onverminderd voort te zetten.

Het erfgoed van Indianen

De westerse culturele codes waarin de onderzoekers denken, hebben tot gevolg dat ze de werkelijkheid van de onderzochte culturen niet op hun juiste waarde schatten. Dit zei prof. dr. A. Ouweneel in zijn oratie. Hij is benoemd tot bijzonder hoogleraar in de

Antropologie en Ethohistorie van de Indiaanse volken in Latijns-Amerika. De benadering van niet-westerse culturen door westerse onderzoekers stond in zijn rede centraal. Ouweneel bekijkt dit probleem vanuit het concept 'gendering'. Onze westerse code gaat uit van een nadrukkelijk onderscheid tussen het mannelijke en het vrouwelijke, waarbij het mannelijke gewoonlijk de standaard is. Deze polarisatie tussen de geslachten komt tot uitdrukking in nagenoeg alle codes die de samenleving oplegt. Het gaat zelfs zo ver, zei de professor, dat het mannelijke als 'neutraal' en het vrouwelijke als 'anders' wordt beschouwd. Dit verschijnsel doet zich ook voor bij het westerse monopolie op kennis. De westerse kennisvorming gold als 'standaard'. Tot welke onjuiste conclusies dat kan leiden in het antropologisch onderzoek, liet Ouweneel zien aan de hand van een Peruaanse Indianenopstand in de achttiende eeuw.

Bij het bureau van het Utrechts Universiteitsfonds zijn de volledige teksten van de oraties verkrijgbaar.

Gratis boeken lenen met de Alumnipas

Een gratis bibliotheekpas, korting op postacademisch onderwijs, gereduceerde tarieven bij de Faculty Club en het Universiteitsmuseum, speciale aanbiedingen bij het sportcentrum Olympos en het cultureel centrum Parnassus: allemaal mogelijkheden die de Ufonds/Alumnipas biedt.

Wilt u meer weten van het Universiteitsfonds of de Ufonds-alumnipas? Bel of schrijf ons of bezoek onze web-pagina's:
Utrechts Universiteitsfonds/alumnibureau
Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht
tel.: (030) 253 80 25
fax: (030) 253 80 26
e-mail:
ufonds@ufonds.uu.nl
www.ufonds.uu.nl
www.alumni.uu.nl

Cultuur

Universiteitsmuseum zomer 2000

Opgenomen 1850-1925

Foto's van wetenschap, studenten en expeditie, uit de collectie Universiteit Utrecht

Een selectie van de enorme en gevarieerde fotocollectie van de UU. Een beeld van het dagelijks leven aan de universiteit in deze periode.

1 maart tot en met 6 november 2000

Utrechtse Krop

Medisch-historische foto's uit de museumcollectie. Tevens werk van fotograaf en beel-

dend kunstenaar Paul Kooiker. 1 maart tot en met 15 augustus 2000

Het Pronkstuk: Rietveldpenning

Uit de collectie van het museum kozen studenten Cultuureducatie een penning van Gerrit Rietveld tot pronkstuk. Rondom deze bijzondere penning organiseerden zij een tentoonstelling.

13 mei tot en met 2 juli 2000

Natuur op Voorraad

De negentiende-eeuwse winkel in naturaliën geeft een beeld van de reikwijdte en het belang van naturaliënhandelaar Václav Fric voor het biologie- en geologieonderwijs. 13 mei tot en met 26 november

Rondleidingen Oude Hortus

Elke derde woensdagavond van de maand zijn er gratis rondleidingen door de Museumtuin De Oude Hortus en het

Universiteitsmuseum. woensdag van 19.00 tot 21.00 uur, zondag om 14.00 uur

Het Universiteitsmuseum vindt u op de Lange Nieuwstraat 106 te Utrecht, tel. (030) 253 80 08. Openingstijden: van dinsdag tot en met zondag van 11.00 tot 17.00 uur.

Toegang: f 7,50. Pas 65, U-pas, studentenkaart, CJP en iedereen tot 18 jaar: f 3,75. Met Museumjaarkaart gratis.

Foto: Universiteitsmuseum

Holland Festival Oude Muziek

De organisatie van het Holland Festival Oude Muziek verwacht van vrijdag 25 augustus tot en met zondag 3 september meer dan 50.000 bezoekers. In Muziekcentrum Vredenburg en in de vele kerken en monumenten die Utrecht rijk is, zijn dan ruim 150 concerten en andere evenementen bij te wonen.

Het festival staat voor het eerst onder leiding van algemeen

directeur Casper Vogel. Naast vertrouwde namen, biedt het programma ook enkele markante nieuwigheden. Hoofdthema's zijn:

- **'Plusminus Bach'**, met Musica Fiata, La Fenice, Rheinische Kantorei, La Stagione Frankfurt, Musica Antiqua Köln
- **'De Klanken van de Keizer'**, met Currende, Les Haulz et les Bas, Capella Ducale Venezia, Weser=Renaissance, La Colombina

- **'Kruispunt Gibraltar'**, met Camerata Mediterrana, Mudéjar, Organum, Françoise Atlan/Dominique Vellard en Marokkaanse ensembles als L'Orchestre Abdelkrim Rais de Fès en Ensemble al-Shushitari
- **'Haydn Tweehandig'**, Haydn's klavierwerken integraal op fortepiano door Bart van Oort en Stanley Hoogland.

Verder is er een avond vol middeleeuwse zang, eten en drinken met Het Orlando Consort. Andere evenementen: Händels Messiah in recente New Yorkse versie, 'Chaunceleer, een 'roaratorio' van John Cage gebaseerd op de Canterbury Tales, de Vierde Symfonie en de Notenkraak suite van Tsjajkovski en het International Historic Brass Symposium. Ook kunt u de Oude Muziekmarkt bezoeken en is er een speciaal kinderprogramma.

Van Dag tot Dag

De brochure Van Dag tot Dag is vanaf half mei verkrijgbaar bij: Organisatie Oude Muziek (OOM), Postbus 734, 3500 AS Utrecht, tel. (030) 236 22 36, fax (030) 232 27 98, e-mail: oom@oudemuziek.nl, website: www.oudemuziek.nl.

Tijdschrift voor literatuurwetenschap

'Frame' is het enige Nederlandse tijdschrift voor literatuurwetenschap. Behalve interviews en literatuurtheoretische artikelen, bevat het toegankelijke verslagen van scripties, lezingen, studentennota's en kritische beschouwingen van vakliteratuur. Het komende nummer staat in het teken van 'fictionaliteit'. Frame houdt afgestudeerden Literatuurwetenschap op de hoogte van veranderingen en ontwikkelingen in het veld.

Het tijdschrift verschijnt drie keer per jaar. Niet-studenten betalen f30,- voor een abonnement (inclusief porto).

Voor een abonnement of meer informatie, kunt u terecht bij: Frame, tijdschrift voor Literatuurwetenschap, Muntstraat 4, 3512 EV Utrecht. Bellen kan ook: T. Platteel (079) 331 736 of M. Schulze (030) 271 66 35.

Muziek, theater en dans in ParnassΩs

In ParnassΩs, het Internationaal en Cultureel Centrum van de Universiteit Utrecht, vindt vanaf donderdag 22 juni tot en met zaterdag 24 juni het tweede Cursusproductiefestival van het jaar 2000 plaats. Deze dagen staan in het teken van muziek, theater en dans. De volgende voorstellingen zijn te zien:

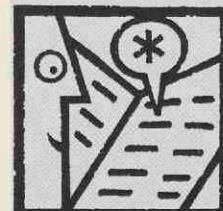
'Muziek': toneel in samenwerking met het Huisorkest
Data: donderdag 22 en

zaterdag 24 juni
Tijd: 21.30 uur
'Mikrokosmos': dans met muziek van Béla Bartok als uitgangspunt

Data: vrijdag 23 en zaterdag 24 juni
Tijd: resp. 21.30 en 19.00 uur

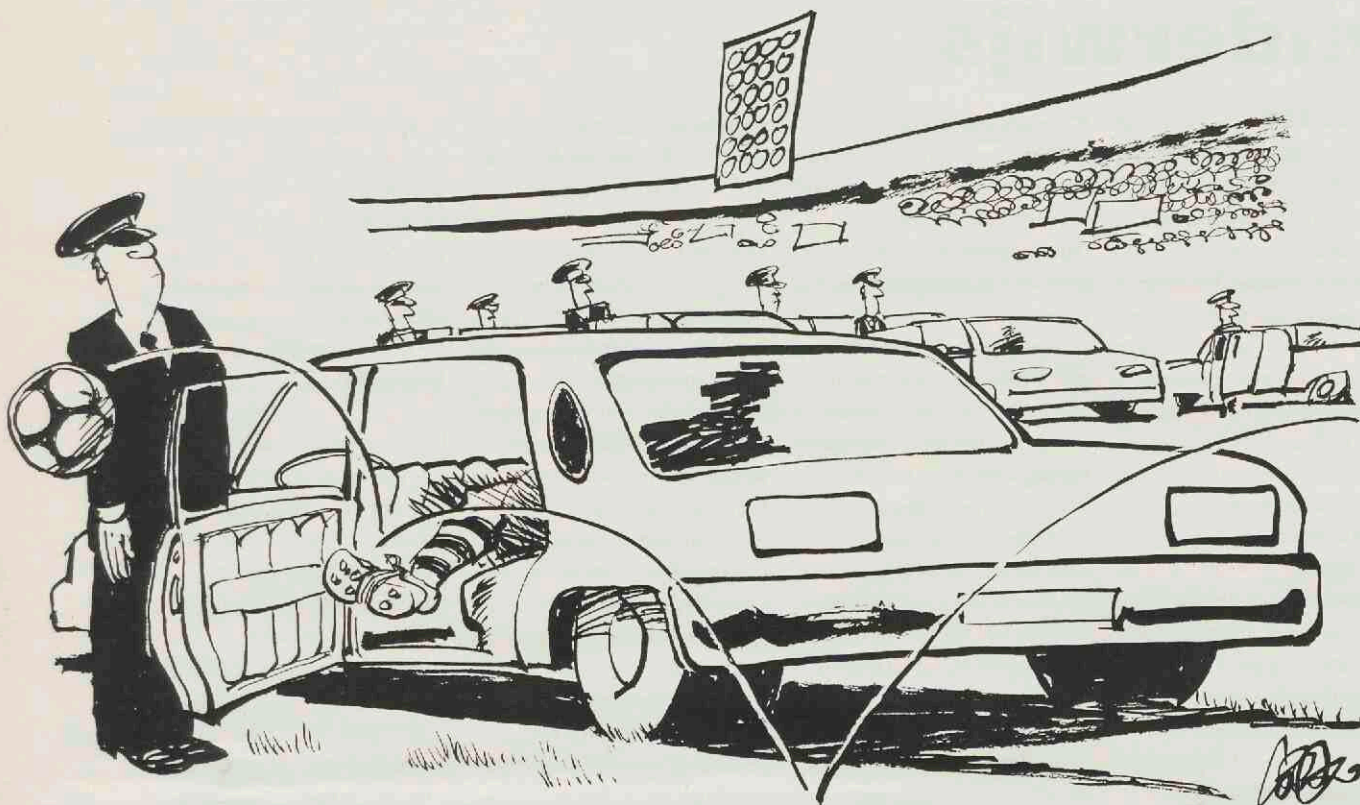
'Moderne Jazz': dans, oogstrelend en vol humor
Data: donderdag 22 en vrijdag 23 juni
Tijd: 19.00 uur

Alle voorstellingen zijn te zien in ParnassΩs, Kruisstraat 201, Utrecht. Reserveren: tel. (030) 253 87 69. Kaarten: f 7,50 / f 5,- (Alumnipas, studenten, U-pas, CJP, 65+) per voorstelling.

Illusterzijde

De Universiteit Utrecht in de pers

Illustratie: Jos Collignon

Voetbalsymposium: '22 miljonairs rond een bal'

De Romeinse keizers wisten het al: geef het volk brood en spelen. Tegenwoordig lijkt voetbal bij uitstek het spel om gevoelens van onbehagen, onvrede, agressie, verzet en verontwaardiging te kanaliseren. Er is nauwelijks iets anders te bedenken dat de gemoederen zo bezig houdt als voetbal. Niet alleen topwedstrijden met 22 miljonairs rond een bal, maar ook de jeugd- en veteranenwedstrijdjes op het lokale veld.

De Universiteit Utrecht wil de gekte rond het Europese kampioenschap niet zomaar voorbij laten gaan. Daarom organiseren voetballiefhebbers van de Bureau Studium Generale van de Universiteit Utrecht en de Hogeschool van Utrecht in samenwerking met de USF-studentenvakbond en Internationaal Cultureel Centrum Parnassos op 21 juni een sportief, onderhoudend, kritisch en leerzaam programma rond de wedstrijd Nederland - Frankrijk.

14.00 tot 15.00 uur: voetbalwedstrijd tussen studen-

ten en docenten, onder het motto: '22 armoedzaaiers rond een bal'

15.30 tot 17.30 uur: symposium '22 miljonairs rond een bal'
18.00 tot 19.30 uur: oranje-maaltijd en voetbaltriviant
19.30 tot 20.30 uur: de oranje-furie: voorbeschouwingen
20.30-22.30 uur: voetbalwedstrijd Nederland-Frankrijk op groot scherm
22.30 uur: de oranje-furie? Geen nabeschouwingen.

Plaats: Internationaal en Cultureel Centrum Parnassos, Kruisstraat 201, Utrecht

Inlichtingen: Bureau Studium Generale UU, tel. (030) 253 24 36

Voetbaltekeningen

In Galerie Uithof is een tentoonstelling te bezichtigen met eerder gepubliceerde voetbaltekeningen van dagbladillustratoren Jos Collignon, Tom Janssen, Len Munnik en Stefan Verwey, Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8, Utrecht. Deze tekeningen worden gebundeld tot een boek, dat in een beperkte oplage tegen kostprijs verkrijgbaar is bij het Bureau Studium Generale.

Verwaarloosde orgelwerken van Haydn

Vaak voert men in de Nederlandse concertzalen steeds weer dezelfde symfonieën, strijkwartetten en oratoria van Joseph Haydn uit. Daardoor heeft de doorsnee concertbezoeker een eenzijdig beeld van deze componist. De Nederlandse Joseph Haydn Stichting wil geïnteresseerden de ver-

waarloosde en daardoor onbekende werken van Haydn laten horen. Organist Jan Raas en het Raphael Kwartet, versterkt met een contrabassist, spelen op woensdag 14 juni enkele van Haydn's weinig gehoorde orgelconcerten. Tevens speelt Raas enkele stukken voor Flötenuhr van Haydn en Mozart.

Datum: woensdag 14 juni
Tijd: 20.15 uur
Plaats: de Uniezaal in het Academiegebouw aan het Domplein.
Kosten: als lezer van Illuster betaalt u f 15,- (donateursprijs) in plaats van f 25,-. Kaarten kunt u kopen bij Ear & Eye

Klassiek, Drieharingstraat 31, Utrecht, tel.: (030) 232 14 88 of op 14 juni vanaf 19.30 uur in het Academiegebouw. Als u voor de korting in aanmerking wilt komen, dient u deze pagina mee te nemen.

Bijzonder hoogleraar sociaal-affectieve vorming van jeugdigen Micha de Winter: 'We plaatsen kinderen op een soort pedagogisch eiland -jeugdland- waar ze niet hoeven, maar ook niet kunnen meedoen met de echte samenleving. De grenzen van het jeugdland zijn nu wel bereikt. Kinderen moeten weer veel meer deel uitmaken van de 'gewone' maatschappij, ze moeten het gevoel hebben dat ze iets te betekenen hebben.'

[AD]

Bijzonder hoogleraar fysische en chemische eigenschappen van dunne lagen Wim Sinke: 'Zonne-energie is op termijn een multi-billion-dollar-business.. Om kort te gaan: zonne-energie is duur, de consument wil er niet aan, het bedrijfsleven bespeurt geen markt en investeert niet, waardoor schaalvergroting en dus lagere prijzen uitblijven. Over de broodnodige schaalvergroting in de productie maak ik me geen zorgen, vooral dankzij stimulerende overheidsmaatregelen. Maar wat is het effect? Wellicht ook door mijn eigen overenthousiasme dreigen er wat overspannen verwachtingen te ontstaan. Het zal nog vele jaren duren voordat zonne-energie de rol van aardolie, gas en steenkool terugdringt.'

[Parool]

Doctor honoris causa Ton Koopman over zijn reconstructie van Bach's Markus Passion: 'Drie jaar lang selecteerde ik cantate-materiaal dat qua sfeer en metrum mogelijk zou passen bij tekstfragmenten uit de Markus Passion. Het grootste probleem van elke Markus-reconstructie vormen de recitatieven. Ik besloot de recitatieven zelf te componeren. Het is blasfemie om te zeggen dat ik ze net zo goed als Bach kan componeren, maar ik geloof wel dat ik ze zo goed kan componeren als een normale tijdgenoot van Bach.'

[NRC Handelsblad]

Psychiater J.M. Havenaar: 'Giframpen hebben iets van een Grieks drama. Je staat erbij, je ziet hoe iedereen zijn best doet en toch moet je steeds weer constateren dat het uitloopt op een gigantisch debacle. Tragisch, vooral voor de slachtoffers, want die komen niet van hun lichamelijke en psychische klachten af. Veel slachtoffers van echte of vermeende rampen, zoals die in de Bijlmer, vrezden jaren na het ongeluk nog steeds dat hun gezondheid is aangetast. De getroffenen sluiten zich af voor relativerende boodschappen, omdat zij heilig geloven in de 'mythe van het technologische gevaar'. Giframpen lopen nooit goed af.'

[Trouw]

Foto: E. Dercs

De actieve krater Vulcano, genomen op het gelijknamige Aeolische eiland, gemaakt tijdens de vulkaanreis van sept. '99

Internationaal Pianoconcours

Op vrijdag 27 oktober a.s. vindt in Muziekcentrum Vredenburg de finale plaats van het 4e Internationaal Studenten Pianoconcours. Noteer deze datum alvast in uw agenda!

Het concours is een initiatief van de Universiteit Utrecht en staat open voor getalenteerde studenten uit alle landen van de wereld, die het pianospel als hobby beoefenen. De drie voorafgaande edities van het concours waren een groot succes en trokken in brede kring belangstelling. Het pianoconcours is uitgegroeid tot een ontmoetingspunt voor iedereen die zich verbonden voelt met de Universiteit Utrecht.

De slotavond van het 4e Internationaal Studenten Pianoconcours belooft een indrukwekkend evenement te worden. Drie finalisten spelen een solowerk en een pianoconcert begeleid door het Utrechtsch Studenten Concert.

De presentatie is in handen van prof. dr. Paul Schnabel. Onder de aanmeldingen bevinden zich studenten van gerenommeerde universiteiten in onder meer China en Nieuw Zeeland.

In de volgende illustratie leest u meer over het 4e Internationaal Studenten Pianoconcours.

Voor de buitenlandse deelnemers wordt nog gezocht naar een logeeraadres. Lijkt het u aardig om van 21 tot en met 27 oktober een buitenlandse pianist te gast te hebben, neem dan voor meer informatie contact op met het Communicatie Service Centrum, telefoon (030) 253 34 13.

Vulkaanexpeditie naar Italië

Een excursie naar de actieve vulkanen van Italië. Dat kan in september, onder begeleiding van geologen van de Universiteit Utrecht en Boris Behncke, vulkanoloog aan de Italiaanse universiteit van Catania. Vertrek op zaterdag 16 september naar Napels, terugkomst op zaterdag 30 september 2000 uit Catania.

Iedereen die interesse heeft voor de werking van vulkanen, kan deelnemen aan een vijftiendaagse reis naar Italië.

Boudewijn 't Hart, medewerker van de faculteit Aardwetenschappen, organiseert deze excursie op persoonlijke titel. De volgende vulkanen kunt u bezoeken: La Solfatara, Vesuvius, Stromboli, Monte Pilato, Vulcano en Etna. De beklimming van vulkanen vraagt wel wat van de conditie van de deelnemers. Er worden ook archeologische/culturele stops gemaakt, o.a. bij Herculaneum, Pompeji en Syracuse. Een voorlopige schatting van de kosten: f3000,- per persoon, inclusief vlucht, vervoer

ter plaatse, verblijf op basis van logies/ontbijt, deskundige begeleiding. Op zondag 3 september is voor deelnemers een kennismakingsbijeenkomst gepland.

Boudewijn 't Hart kan u meer informatie geven over alle bijzonderheden van de reis. Via e-mail: b.thart@geo.uu.nl of b.thart@wxs.nl. Telefoon 's avonds: (030) 220 55 92.

Intens Rockende Studenten vieren feest

Liefhebbers van metalmuziek kunnen op 17 juni terecht op het Festakel: een mini-festival met alleen metalbands. De Vereniging van Intens Rockende Utrechtse Studenten (VIRUS) bestaat tien jaar en viert feest.

Hoofdtrekker is Liar of Golgotha. Daarnaast verzorgen verscheidene bands van VIRUS-leden een optreden: Cataract, Detonation, Virulent en Ordo Draconis. Een eenmalig optreden van het vier jaar geleden opgeheven Unexpected staat ook op het programma. Het jaarlijks terugkerende Festakel startte negen jaar geleden in

samenwerking met vijf vergelijkbare clubs. VIRUS organiseert deze happening nu voor de derde keer.

Het Festakel wordt gehouden in Zaal Brouwer op de Biltstraat in Utrecht. Meer informatie is te vinden op de website: www.catalogus.nl/virus/

Utrechtse stellingen

Stellingen uit recente Utrechtse proefschriften

De coach van het Nederlands elftal zou gekozen moeten worden door middel van algemene verkiezingen. Er kan dan tevens worden gepeild hoe de bereidheid om te gaan stemmen in Nederland werkelijk is.

(Margreet van Zanten, *Natuurkunde*)

Sinds Nederland meer skiërs dan voetballers telt is het voetbal op de helling komen te staan.

(Frits Hes, *Geneeskunde*)

Hij die altijd voorop loopt, kan alleen zichzelf voorbij lopen.

(Bert Lendemeijer, *Geneeskunde*)

Als je snel iets gedaan wilt hebben, moet je het vragen aan iemand die geen tijd heeft om nee te zeggen.

(Aldo Dekker, *Diergeneeskunde*)

Wie een foutloos boek schrijft, is niet hoffelijk tegenover de Heilige Schrift.

(Gustaaf Labooy, *Godgeleerdheid*)

Voor lange mensen zou de frusterende zoektocht naar kleding veel efficiënter verlopen als de ingang van kledingzaken al op afmeting zou selecteren.

(Sander Houweling, *Natuurkunde*)

Promoveren is als het kopen van een eigen huis: je gelooft het pas echt als je het bewijs in handen hebt.

(Miriam de Kleijn, *Geneeskunde*)

De grootste ego's vormen vaak de zwakste schakels.

(Suzanne Niemeijer, *Geneeskunde*)

Het toppunt van eigenwijsheid is het stellig ontkennen ervan.

(Brigitte van der Heijden, *Geneeskunde*)

People do not care how much you know, they want to know how much you care.

(Shalom Cohen, *Diergeneeskunde*)

Alumniservice

Onderwijs

Vertalen

Aan afgestudeerden van vertaalopleidingen en professionele vertalers die hun kennis en ervaring willen uitbreiden, biedt de faculteit der Letteren in het najaar van 2000 en het voorjaar van 2001 verschillende cursussen postacademisch onderwijs.

Ondertitelen Engels-Nederlands

De cursus is een inleiding in de 'kunst' van het ondertitelen. In het bijzonder is het bedoeld voor vertalers Engels met een afgeronde opleiding Engels of Vertalen. Ook vertalers die hun kennis van het Engels via een andere combinatie van opleiding en ervaring op een hoog niveau hebben gebracht, kunnen deelnemen.

De nadruk ligt op praktische opdrachten waarmee de aangeboden theorie voortdurend wordt onderbouwd en geïllustreerd. Zowel de technische als de inhoudelijke aspecten komen aan bod. De deelnemers doen ervaring op met het vertalen en comprimeren van gesproken teksten, het indelen van vertalingen in ondertitels, het invoeren van tijdcodes en het maken van commentaarvertalingen. Er wordt gewerkt met beeldfragmenten uit de dagelijkse ondertitelpraktijk. De cursus sluit af met een korte proefvertaling. De beoordeling wordt toegevoegd aan het certificaat van deelname.

Tijdstip: zes bijeenkomsten op donderdag van 18.00 tot 21.00 uur, in september en oktober in Hilversum.

Kosten: f1525,- indien u voor 7 augustus betaalt. Na deze datum: f1625,-. De prijs is inclusief studiemateriaal, thee, koffie, frisdrank en BTW

ICT voor vertalers

Een praktische cursus voor vertalers, niet gebonden aan een specifieke taal, waarin methoden en technieken voor het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT) centraal staan. Trefwoorden zijn: behoeften, mogelijkheden en toepassingen. Er is ruimte om de inhoud enigszins aan de behoeften van de cursisten aan te passen. Aan de orde komen onder meer het verzamelen, structureren en ontsluiten van terminologie, werken met tekstcorpora, inwerken in een nieuw vakgebied, het nut van collocaties en synoniemen, geavanceerd gebruik van Microsoft Word en het schrijven van macro's, gebruik van Internet, elektronische naslagwerken, elektronische stijlgidsen, terminologieprogramma's, vertaalgeheugens en algemene elektronische hulpmiddelen voor vertalers.

Najaar 2000:

vijf bijeenkomsten op dinsdag van 17.00 tot 20.00 uur, van september tot november in Utrecht. **Kosten:** f1300,- indien u voor 19 augustus betaalt, daarna f1400,-. De prijs is inclusief studiemateriaal, broodmaaltijd, thee, koffie en BTW

Voorjaar 2001:

vijf bijeenkomsten op dinsdag van 17.00 tot 20.00 uur, van februari tot april in Utrecht. **Kosten:** f1300,- indien u voor 6 januari betaalt, daarna f1400,-. De prijs is inclusief studiemateriaal, broodmaaltijd, thee, koffie en BTW

Financieel-economisch vertalen Engels-Nederlands

Vertalers die geen of weinig ervaring hebben met het vertalen van financieel-economische teksten, wordt geleerd hoe zij specifieke problemen het beste kunnen oplossen. De cursisten bereiden vertalingen voor die, nadat ze zijn gecorrigeerd door de docent, tijdens de bijeenkomst worden besproken. De teksten zijn afkomstig uit de vertaalpraktijk en hebben betrekking op financiën, economie en commerciële aspecten van bedrijfsleven en overheid. Aan de orde komen onder andere jaarverslagen, belastingen, beleggingsfondsen en werknemersregelingen. Relevante wet- en regelgeving wordt behandeld, evenals terminologie en bronnen. Een geannoteerde lijst met woordenboeken en naslagwerken maakt deel uit van het cursusmateriaal.

Tijdstip: vijf bijeenkomsten op dinsdag van 17.00 tot 20.00 uur, van februari - april 2001 in Utrecht.

Kosten: f1300,- indien u voor 6 januari betaalt, daarna f1400,-. De prijs is inclusief studiemateriaal, broodmaaltijd, thee, koffie en BTW

Medisch vertalen Engels-Nederlands

Het oplossen van specifieke problemen bij het vertalen van medische teksten, staat centraal in de cursus 'Medisch vertalen Engels-Nederlands'. De cursisten bereiden teksten voor die de docent corrigeert. Tijdens de bijeenkomst worden de vertalingen besproken. Verschillende soorten teksten uit uiteenlopende medische aandachtsgebieden, waaronder de farmacie, komen aan de orde. Er wordt tijd besteed aan het gebruik van naslagwerken, internet en parallelteksten. Speciale aandacht is

er voor stijl- en registerproblemen in de verschillende tekstsoorten en vaste uitdrukkingen en conventies in medische teksten. Ook worden de voor de teksten noodzakelijke medische achtergrondinformatie en medische terminologie behandeld.

Tijdstip: op donderdag van 17.00 tot 20.00 uur, februari tot april 2001, Utrecht **Kosten:** f1300,- indien u voor 8 januari betaalt, daarna f1400,-. De prijs is inclusief studiemateriaal, broodmaaltijd, thee, koffie en BTW

Aanmelding

Folders en aanmeldingsformulieren kunnen worden aangevraagd bij het Studiepunt Letteren, Drift 8, e-mail: StudiePunt@let.uu.nl, tel.: (030) 253 62 85. Contactpersoon: dr. Roselinde Supheert, Centre for Contemporary British Studies, Domplein 24, tel.: (030) 253 63 42 / 55 88, fax: (030) 253 55 85, e-mail: Roselinde.Supheert@let.uu.nl of <http://ccbs.let.uu.nl>

Juridische bij- en nascholing

Het bureau voor Juridisch Post Academisch Onderwijs, verbonden aan de faculteit Rechtsgeleerdheid, biedt de mogelijkheid tot professionele na- en bijscholing. De cursussen worden verzorgd door docenten van de faculteit in samenwerking met externe, veelal in de praktijk werkzame juristen. Voor Alumnipashouders geldt een aantrekkelijke kortingsregeling. Dit cursusseizoen kunt u zich nog inschrijven voor:

Publicaties

Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur onder de Awb

Data: 15 en 22 juni 2000
Docent: mr. G.H. Addink
Kosten: f 775,- inclusief cursusmateriaal en consumpties

Bijzondere Opsporingsbevoegdheden

Datum: 20 juni 2000
Docenten: dr. J.L.M. Boek, drs. M. Kruissink, mw. dr. C.M. Pelsler
Kosten: f 495,- inclusief cursusmateriaal en consumpties

Nieuw Verzekeringsrecht (ontwerp Boek 7 Titel 17)

Data: 21 en 28 juni 2000
Docenten: prof. mr. Ph.H.J.G. van Huizen, prof. mr. P. Clausen, mr. F.R. Salomons, mr. N. Frenk, mr. J.C. van Eijk-Graveland, mr. T.J. Dorhout Mees, mr. W.M.A. Kalkman
Kosten: f 750,- inclusief cursusmateriaal en consumpties

Informatie

Heeft u vragen of wilt u binnenkort de brochure met het cursusprogramma van het najaar ontvangen, dan kunt u contact opnemen met Juridisch PAO, tel. (030) 253 70 21 of 253 70 22, e-mail: jpao@law.uu.nl. U kunt ook de website raadplegen: www.law.uu.nl/jpao

Centrum voor Beleid en Management

Voor managers en beleidsmedewerkers biedt het Centrum voor Beleid en Management van de UU in het najaar van 2000 onder meer de volgende postacademische opleidingen aan:

Strategisch management in de non-profit/not-for-profit sector

De uitdaging tot het maken van strategische keuzen en het varen van een eigen koers, staan centraal in deze tweejarige postacademische leer-gang. Deelnemers ontvangen na afloop het diploma 'Master of Strategic Management (MSM)'. Door reflectie op het eigen denken en handelen, worden deelnemers gestimuleerd om aangereikte theoretische concepten, visies en kaders in relatie te brengen met de eigen praktijksituatie.
Start: september 2000

Interculturalisatie van psychosociale zorg en hulpverlening

Deze tweejarige postacademische Europese mastersopleiding biedt wetenschappelijke en praktische inzichten in de begeleiding en behandeling van migranten, vluchtelingen en asielzoekers en handvatten voor het ontwikkelen van zorgaanbod voor deze cliëntengroepen. Bestemd voor hulpverleners, managers en beleidsmedewerkers in de geestelijke gezondheidszorg, psychosociale hulpverlening en sociale dienstverlening. Het uitwisselen van ervaringen op Europees niveau (in eerste instantie Engeland en Zweden) staat in deze leergang centraal. Na afronding ontvangen deelnemers een mastertitel.
Start: november 2000

Het maken van een marketingplan voor non-profit organisaties

Het doel van deze vijfdaagse cursus is deelnemers op een interactieve wijze en stapsgewijs aan een strategisch marketingplan voor de eigen organisatie te laten bouwen. Dit gebeurt aan de hand van 'bouwstenen', zoals het formuleren van een missie en bedrijfsdoelstellingen, concu-

rentie-analyse en een SWOT-analyse.

Start: oktober 2000

Kwaliteit en implementatie in non-profit organisaties

Inzicht bieden in het kwaliteitsbeleid van de eigen organisatie en werken vanuit nieuwe aanvullende perspectieven, aan de hand van een zelf gekozen case. Dat is het doel van deze vierdaagse cursus. Uitgenodigd worden managers, projectleiders en staffunctionarissen die verantwoordelijk zijn voor kwaliteit in de organisatie of organisatie-eenheid.
Start: oktober 2000

Marketing, sponsoring en fondsenwerving voor non-profit organisaties

Deze tiendaagse cursus met terugkomdag reikt staf- en beleidsmedewerkers van non-profit organisaties handvatten aan om een strategie voor het verwerven van extra inkomsten uit sponsoring, fondsenwerving en subsidies op te zetten en uit te voeren. De cursus richt zich op de sectoren sport, kunst en cultuur, gezondheidszorg, natuur en milieu, onderwijs en wetenschap, overheid, fondsen en welzijn.
Start: september 2000

Informatie

Voor meer informatie, folders en incompany-opleidingen kunt u contact opnemen met het PAO-secretariaat van het Centrum voor Beleid en Management, tel. (030) 253 63 38 / 64 63 of 87 77, e-mail: pao.cbm@law.uu.nl of www.law.uu.nl/cbm

Najaarsprogramma HOVO Utrecht

Dit najaar biedt Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO) Utrecht ruim 25 cursussen aan voor de doelgroep van 50-plussers. Docenten van de Universiteit Utrecht verzorgen cursussen met een duur van zes tot acht weken. De bijeenkomsten duren twee tot drie uur per week.

- *De weg van de (christelijke) traditie* (prof. J. Visser)
- *Mensenrechten en de burger in de geschiedenis* (prof. A. van Goudoever)
- *Middeleeuwse koningen* (mw. prof. M. de Jong e.a.)
- *Cleopatra, symbool en mythe* (mw. prof. H. Sancisi-Weerdenburg e.a.)
- *Mediageschiedenis* (prof. B. Hogenkamp e.a.)
- *Taal en communicatie* (prof. P. van den Hoven)
- *De moderne Franse roman* (dr. R. Stuip e.a.)
- *Joods-Amerikaanse literatuur na 1945* (dr. D. Rubin)
- *Moderniteit en postmoderniteit* (prof. Laeyendecker)
- *Actuele thema's in het strafrecht* (dr. P. Baauw e.a.)
- *Evolutie van ontwikkeling* (prof. J. van den Biggelaar e.a.)

De overige instellingen van HOVO Utrecht (de Hogeschool van Utrecht, de Universiteit voor Humanistiek, Hogeschool de Horst en de Katholieke Theologische Universiteit te Utrecht) bieden ook een breed scala van cursussen aan in o.m. architectuur, muziekgeschiedenis en Internet.

Informatie

Hebt u belangstelling, vraag dan de cursusgids van HOVO Utrecht aan. Adres: Secretariaat HOVO Utrecht, postbus 80147, 3508 TC Utrecht, tel. (030) 253 34 83.

CLU, Onderwijskundig Adviesbureau

Onder het motto 'Een leven lang leren' geven bedrijven en instellingen jaarlijks ongeveer 6 miljard gulden uit aan bedrijfsopleidingen. Momenteel zijn er 900 opleidingsinstellingen die op deze vraag inspelen waardoor bedrijven vaak door de bomen het bos niet meer zien. CLU, een Onderwijskundig Adviesbureau verbonden aan de Universiteit Utrecht, biedt de reikende hand. Het legt de nadruk op het hoe, wat en waarom van het geven van opleidingen. Door de verbinding met de Universiteit Utrecht en de praktische ervaring kan het CLU al jaren rekenen op een grote klantenkring.

CLU heeft de volgende activiteiten:

- advies en coaching;
- ontwikkeling en bewerking van leermiddelen;
- evaluatie en ontwikkeling;
- cursussen en workshops;
- onderzoek.

Informatie

Meer informatie: Constantijn Stevens, accountmanager CLU, telefoon (030) 253 69 80. Bezoek de website: <http://leduweb.fss.uu.nl/> CLU of schrijf naar CLU, Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht.

Alumniservice

Adressen faculteiten

Utrechts universiteitsfonds/ Alumnibureau

Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 80 25 Fax: (030) 253 80 26
E-mail: ufonds@ufonds.uu.nl

Aardwetenschappen

Budapestlaan 4, 3584 CA Utrecht
(030) 253 50 50 Fax: (030) 253 50 26
E-mail: i.nix@geo.uu.nl

Biologie

F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
Postbus 80088, 3508 TB Utrecht
(030) 253 22 76 Fax: (030) 253 45 26
E-mail: t.h.j.m.raalmakers@bio.uu.nl

Diergeneeskunde

Androclusgebouw, Yalelaan 1,
Postbus 80163, 3508 TD Utrecht
(030) 253 48 51 Fax: (030) 253 77 27

Farmacie

F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
Postbus 80082, 3508 TB Utrecht
(030) 253 73 13/253 25 25
Fax: (030) 251 39 53

Geneeskunde

Stratenum, Universiteitsweg 100,
Postbus 80030, 3508 TA Utrecht
(030) 253 88 88 Fax: (030) 253 90 25
E-mail: t.m.v.fakkeldij@med.uu.nl

Godgeleerdheid

Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 18 53 Fax: (030) 253 32 41
E-mail: m.bosch@theo.uu.nl

Letteren

Kromme Nieuwegracht 46,
3512 HJ Utrecht
(030) 253 61 05 Fax: (030) 253 60 83
E-mail medewerkers: <naam>@let.uu.nl

Natuur- en Sterrenkunde

Princetonplein 5, Postbus 80000,
3508 TA Utrecht
(030) 253 32 84 Fax: (030) 253 92 82
E-mail: facbureau@phys.uu.nl

Rechtsgeleerdheid

Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht
(030) 253 70 18/253 70 17
Fax: (030) 253 73 00
E-mail medewerkers: <voorletters.
voorvoegselachternaam>@law.uu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen

Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 20 44 Fax: (030) 254 06 04
E-mail: r.vanginneken@geog.uu.nl

Schelkunde

F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
3584 CA Utrecht
Postbus 80083, 3508 TB Utrecht
(030) 253 37 93/253 37 91
Fax: (030) 253 30 72
E-mail: j.a.dekooker@chem.uu.nl

Sociale Wetenschappen

Centrumgebouw Zuid,
Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht
(030) 253 47 00 Fax: (030) 253 16 19
E-mail: bureau@fss.uu.nl

Wijsbegeerte

Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8,
3584 CS Utrecht
(030) 253 18 31 Fax: (030) 253 28 16
E-mail: bureau@phil.uu.nl

Wiskunde en Informatica

Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht
(030) 253 15 15/253 35 36
Fax: (030) 253 83 94
E-mail: o.moeler@math.uu.nl

IVLOS Bestuursgebouw

Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 34 00 Fax: (030) 253 27 41
E-mail: ivlos@ivlos.uu.nl

Brochure diesrede

Met een DNA-structuur kan nog steeds geen nieuwe cel gemaakt worden, laat staan nieuw leven. Dat betoogde professor dr. Wiel Hoekstra (decaan van de faculteit Biologie) tijdens de diesrede op 27 maart jl. Bij de viering van de 364ste dies natalis van de Universiteit Utrecht plaatste Hoekstra de betekenis van DNA-technologie in perspectief. Ook werden twee eredoctoraten uitgereikt. Prof. dr. Patricia Goldman-Rakic, hoogleraar Neurowetenschappen aan de Yale School of Medicine (VS) kreeg een eredoctoraat voor haar onderzoek in de cognitieve wetenschap en de cognitieve neurowetenschap. Musicus Ton Koopman ontving een eredoctoraat voor zijn bijdragen aan het onderzoek naar en de vertolking van het oeuvre van Bach.

Een brochure met de diesrede van prof. dr. Wiel Hoekstra en met de toespraken die gehouden zijn bij de uitreiking van de eredoctoraten, is aan te vragen bij het Communicatie Service Centrum van de Universiteit Utrecht, tel. (030) 253 35 50.

Oproep SWAK-leden

Aan het eind van dit jaar zal voor de eerste keer een reünie voor oud-leden van SWAK, een van de faculteitsverenigingen van Sociale Wetenschappen, worden georganiseerd. Daarom roept de Commissie Oud-SWAK oud-leden op om persoonlijke gegevens (ook jaar van aan-

komst en vertrek) en huidig adres met telefoonnummer door te geven. Na inventarisatie hoopt de Commissie iedereen te kunnen uitnodigen voor een jaarlijks terugkerend evenement. Alle informatie kunt u sturen naar: Jochum van Krimpen, Bloemstraat 8, 3581 WE Utrecht, e-mail: krimpere@dds.nl.

Universiteits- winkel Solaris

Wie op zoek is naar unieke UU-cadeaus en -relatiegeschenken, moet eens een kijkje nemen in Universiteitswinkel Solaris. Omdat niet iedereen in staat is een bezoek te brengen aan de winkel in het Academiegebouw, heeft Solaris sinds kort ook een website: www.solaris.nl. De site is nog in aanbouw, maar het assortiment staat er al op. De chocolade en stropdassen zijn in de aanbieding, dus haast u.

Solaris Universiteitswinkel is gevestigd in het Academiegebouw, Domplein 29 kamer 4, 3512 JE Utrecht, tel. 030-253 60 53, e-mail: solaris@pobox.uu.nl

Bouwjaar Veritas

In het maartnummer van Illuster stond op pagina 16 een artikeltje over de verbouwing van Veritas. Een opletende lezer, A. Schellekens uit Nijmegen, wees de redactie erop dat Veritas sinds 1935 in het pand aan de Kromme Nieuwegracht huist. En niet sinds 1953, zoals abusievelijk vermeld stond.

De Universiteit Utrecht 1999

Eind juni verschijnt het Jaarbeeld 1999 van de Universiteit Utrecht met daarin de belangrijkste feiten en cijfers uit het verslagjaar, maar ook met beschrijvingen van belangrijke resultaten en ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, onderzoek, organisatie, communicatie en personeel.

• Personeel

Totaal	6.739 personen
	5.593 fte
Faculteiten en instituten	4.804,6 fte
Ondersteunende diensten en service centra	679,6 fte
Bestuursdiensten	96,2 fte
Hoogleraren	336 pers.

• Instroom studenten

Voltijd	4.484
Deeltijd	394
Totaal	4.878

• Ingeschrevenen

Studenten	21.290
Extraneï	27
Totaal	21.317

• Opleidingen

Voltijd	58
Deeltijd	13
Duale opleidingen	3
Lerarenopleidingen (voltijd/deeltijd)	18

• Faculteiten

	14
--	----

• KNAW-erkende onderzoekscholen

waarvan UU penvoerder is	20
--------------------------	----

• Dissertaties

	374
--	-----

• Examens 1997/1998

Propedeuse	2.751
Doctoraal	2.899
Beroepsexamens	449
Lerarenbevoegdheden	106

• Financiën (in miljoenen gulden)

Rijksbijdragen	777
Collegegelden	54
Overige eigen inkomsten	264
Personele lasten	641
Overige lasten	434
Exploitatiesaldo	20
Balanstotaal	1.156
Omvang algemene bedrijfsreserve	789
+bedrijfsreserve onderdelen	

Lezers van Illuster kunnen het Jaarbeeld bestellen via tel. (030) 253 25 72, of e-mail illuster.redactie@csc.usc.uu.nl.

Ik wens gedurende het collegejaar 2000-2001 het U-blad thuis te ontvangen en betaal daarvoor f75,- verzendkosten.

Naam

Adres

Postcode en woonplaats

Handtekening

Bon opsturen naar:

U-blad, abonnee-administratie
Postbus 85 232, 3508 AE Utrecht

Abonnement U-blad

Wilt u op de hoogte worden gesteld van de wederwaardigheden van de Universiteit Utrecht? Neem dan een abonnement op het uit uw studententijd zo vertrouwde U-blad. Dit verschijnt wekelijks, gedurende ongeveer 40 weken per jaar. Voor slechts 75,- kunt u een heel academisch jaar lang het U-blad thuis ontvangen. U kunt zich abonneren met onderstaande bon. De rekening krijgt u thuis bezorgd.

Publicaties

Colofon

Illuster 19, jaargang 5, 9 juni 2000

Illuster is een gezamenlijke uitgave van de Universiteit Utrecht en de Vereniging Utrechts Universiteitsfonds, in samenwerking met faculteiten en verenigingen. Illuster verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 55.000.

Hoofdredacteur:
Twan Geurts

Redactie:
Armand Heijnen, Helène Ruys,
Sandra van Kampen

Redactie-advies:
Mascha Damen, Peter Giesen,
Ted Sanders, Harry van den Tweel, Astrid Tonnaer

Redactieraad:
Piet van Asseldonk, NOS eindredactie;
Paul van den Hoven, hoogleraar linguïstiek UU; Joop Kessels, directeur communicatie UU; Bas Mesters, redacteur De Volkskrant; Frieda Pruim, redacteur Opzij; Arie Smit, directeur NotTeleac.

Aan dit nummer werkten verder mee:
Sander van Walsum, Nathan Vos, Akkie Jooze, Kees Volkers, Arjan den Boer, Janny Ruardy, Johan Vlasblom, Armand Heijnen, Chiara Soldati, Leneke Visser, Roy Meijer, Tanny Dobbelaar

Foto's:
Maarten Hartman, Ivar Pel, ea.

Foto omslag:
ANP/Paul Vreeker

Rubriekillustraties:
Marco Faassen

Ontwerp en opmaak:
WRIK (BNO), Utrecht

Druk:
Brouwer Rotatie

© Universiteit Utrecht
Illuster, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is -met bronvermelding- toegestaan. Het U-blad stelt op verzoek van de redactie eerder in het U-blad verschenen artikelen en illustraties beschikbaar aan Illuster. Illuster is een productie van het Bureau Journalistieke Producties, een samenwerking tussen het Communicatie Service Centrum van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsblad.

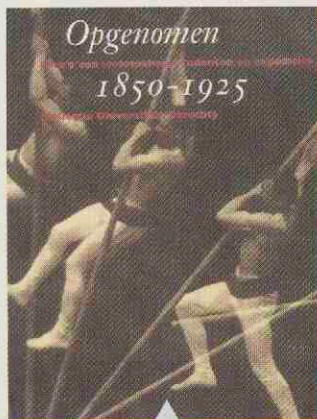
ISSN:
1338-4703. Voor toezending is gebruik gemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht

Opzoek aan de lezer

Illuster 20 verschijnt op 15 september 2000.

Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u toezenden aan de redactie voor 17 juli. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden mededelingen te weigeren of in te korten.

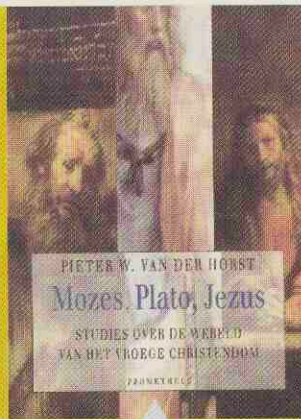
Redactie-adres: Illuster,
postbus 80125,
3508 TC Utrecht,
tel.: (030) 253 26 51,
fax: (030) 253 36 85,
e-mail: illuster.redactie@csc.usc.uu.nl,
voor adreswijzigingen:
illuster@csc.usc.uu.nl

Krop

In 1874 verbleef een Nederlandse wetenschappelijke expeditie, onder leiding van de Utrechtse astronoom Oudemans vier maanden op een eiland bij Madagaskar. Doel was de Venus-overgang, een zeldzaam astronomisch verschijnsel met oog en -voor het eerst- met camera waar te nemen. Door bewolking kon er de bewuste dag niet gefotografeerd worden. Het was in die tijd dat de fotografie een stormachtige ontwikkeling doormaakte. Maar weinig foto's werden voor wetenschappelijk onderzoek gemaakt. Wel werd het leven van de hoogleraren, medewerkers, gebouwen, expeditie-veelvuldig vastgelegd met de camera. Het universiteitsmuseum bezit na inventarisatie bij verschillende universitaire instellingen zo'n 80.000 foto's. Daaruit heeft Hans Rooseboom, conservator fotografie van het Rijksmuseum een selectie gemaakt voor de tentoonstelling 'Opgenomen 1850-1925' die nog te zien is tot zes november in het universiteitsmuseum. Op de tentoonstelling zijn foto's te zien van wetenschaps- en onderwijspraktijk: het studentenleven; interieurs van laboratoria en ziekenhuisafdelingen; expeditie- en ziekteverschijnselen, zoals de Utrechtse krop. In het gelijknamig fotoboekje zijn 49 foto's afgebeeld.

Hans Rooseboom - Opgenomen 1850-1925. Foto's van wetenschap, studenten en expeditie. Collectie Universiteit Utrecht. Thoth, f18,50

Vroege christendom

Essays van Utrechts hoogleraar theologie Pieter van der Horst over de belangrijkste tradities uit de wereld van onze jaartelling: de joodse, de Grieks-Romeinse en de christelijke. Deze denkwerelden waren in die tijd nauw met elkaar verbonden. Kenmerkend waren een levendige uitwisseling van ideeën, kennis en gebruiken en heftige polemieken over religieuze, filosofische en ethische thema's. Het christendom was in de eerste halve eeuw van zijn bestaan met name een joodse beweging. Langzamerhand heeft het zich van het jodendom losgemaakt. Van der Horst laat in zijn bundel zien hoe het jonge christendom zijn weg tracht te vinden in de joodse en heidense wereld van Grieken en Romeinen.

Pieter W. van der Horst - Mozes, Plato, Jezus. Studies over de wereld van het vroege christendom. Prometheus, f49,90.

Handelshuizen

Al eeuwen lang speelt de handel een centrale rol in de Nederlandse economie. De Gouden Eeuw ontleende er zijn rijkdom aan en tot op de dag van vandaag fungeert de handel als smeermiddel van het economische leven. Zij is een gouden schakel in de keten die van producent naar consument loopt. Maar wie hielden zich er eigenlijk mee bezig? Wat deden ze, waarom en hoe? De namen van handelsgeslachten als de families Trip en Van Eeghen, en van

enkele bedrijven als de VOC, Internatio en Hagemeyer zijn bekend, maar aard en functie van hun bezigheid bleven tot nu toe goeddeels in het duister.

In opdracht van Hagemeyer NV verrichtte het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur van de Faculteit Letteren (OGC) een onderzoek naar de geschiedenis van de Nederlandse handelshuizen. De onderzoekers Joost Jonker en Keetie Sluiterman beschrijven de Nederlandse handelsgeschiedenis vanaf de vooravond van de Gouden Eeuw tot het eind van de twintigste eeuw vanuit het perspectief van de handelshuizen.

Joost Jonker en Keetie Sluiterman - Thuis op de wereldmarkt. Nederlandse handelshuizen door de eeuwen heen. Sdu. Verschijnt ook in het Engels

Verloren verleden

Wie was Mata Hari, wat gebeurde er bij Goemanverwellesluis en waar werd Bonifatius ook alweer vermoord? 'Ouderen kennen de klank nog wel, maar zijn het verhaal vergeten. Voor jongeren is de anekdote helemaal vreemd en dat is de schuld van het geschiedsonderwijs. Alles draait om de thematische aanpak, maar de verhalen raken ondergesneeuwd', zegt de Utrechtse historicus Els Kloek in een interview in Trouw. Daarom wilde Kloek gedenkwaardige gebeurtenissen en personen opnieuw onder de aandacht brengen voor een groot publiek. In 1998 startte zij de reeks 'Verloren Verleden'. Zojuist verscheen deel tien '1600: Slag bij Nieuwpoort', geschreven door de Utrechtse historicus Leen Dorsman. Iedereen kent het jaartal, sommigen kunnen vertellen dat Nieuwpoort in Vlaanderen ligt en een enkeling weet dat deze slag een overwinning was voor prins Maurits. Maar volgens Dorsman staat de Slag bij Nieuwpoort ook symbool voor

overbodige kennis. Feitjes en jaartallen leren passen niet meer in het moderne onderwijs. De tot 'docent van het jaar' gekozen Dorsman vertelt op heldere wijze hoe Maurits, gedwongen door Johan van Oldenbarnevelt en de Staten-Generaal, met zijn leger in Nieuwpoort een slag tegen de Spanjaarden moest leveren en tegen de verwachting in ook nog won. De Slag was wel een belangrijke ommekeer in de Tachtigjarige oorlog. Ook beschrijft Dorsman de eeuw die hieraan vooraf ging en de manier waarop Nederlanders in de loop der tijd vorm hebben gegeven aan hun collectieve herinnering aan deze Slag. De reeks is goed verzorgd, ziet er aantrekkelijk uit en is rijk geïllustreerd. Volgens de uitgever is het de bedoeling door te gaan tot deel 25. Een goed initiatief van Kloek.

Leen Dorsman - 1600: Slag bij Nieuwpoort. deel 9 en 10 in de reeks 'Verloren Verleden'. Verloren, f19,90.

[Janny Ruardy]

Column

Het einde van de boekenkast

'Het papieren boek zal nooit verdwijnen'. Dat is een veelgehoorde bewering over de toekomst van het boek, die je van zowel digibeten als digi-profeten kunt vernemen. Ik vind het een rare stelling. De Mesopotamiërs zullen het ook beweerd hebben van hun kleitabletten en de Egyptenaren van hun papyrus. Middeleeuwse monniken konden zich geen andere boeken voorstellen dan hun handgeschreven precisiewerk. Een paar eeuwen later veranderde de boekdrukkunst in korte tijd de wereld.

De laatste tijd houd ik mij bezig met eBooks. Dat zijn elektronische boeken, die je leest op een apparaatje ter grootte van een paperback. Je haalt je boeken binnen via Internet. Dat heeft verschillende voordelen. Zo is er geen papier of inkt nodig en zijn er geen distributiekosten. Bovendien raken elektronische boeken nooit uitverkocht en belanden ze niet in de ramsj. Daardoor zijn eBooks een stuk goedkoper dan gewone boeken. Behalve de prijs veranderen ook de beschikbaarheid (alles altijd en overal) en de rol van uitgevers. Iedereen kan een boek uitgeven.

Er zijn echter ook veel nadelen. Je hebt een apparaatje nodig. Dat kan een storing krijgen. De batterij moet vol zijn. Lezen van een beeldscherm is niet prettig. Papier is scherper en rustiger voor de ogen. Maar deze problemen zijn oplosbaar. De techniek schrijdt in hoog tempo voort. Over een paar jaar zijn beeldschermen zo scherp en flexibel als papier. Ze zullen zo goedkoop zijn dat je ze gratis krijgt bij aankoop van een boek. Een veel groter probleem is de emotionele waarde van het boek. Papieren boeken hebben een eeuwenlange cultuurgeschiedenis. Iedereen is een beetje bibliofiel. We willen een boek voelen, ruiken en in de kast zetten.

Ik denk dat eBooks het van papier zullen winnen als de voordelen tegen de nadelen opwegen. In technisch opzicht komt dat moment onontkoombaar in zicht. Of het nu nog 5 of 50 jaar duurt. Wanneer we er echter emotioneel aan toe zijn is de vraag. Grote bedrijven verwachten in de VS binnen 5 jaar een boekenmarktaandeel van 10% te bereiken met eBooks. In Europa, waar historisch besef belangrijker is, zal het wel langer duren.

Toch zijn er al mensen 'in' voor eBooks. Dat bleek toen ik op de Utrechtse Universiteitsdag van 1 april jl. een workshop gaf voor Neerlandici, bij wie het boek toch op een voetstuk staat. Als primeur demonstreerde ik een eBook met daarin vijf Nederlandse klassiekers, waaronder de Max Havelaar. Daarmee is een brug gelegd tussen oud en nieuw. De Neerlandici reageerden enthousiast. Iedereen kan deze eBooks trouwens gratis downloaden op www.eBook.nl.

Nu alle andere Nederlandse boeken nog...

Arjan den Boer (1972) studeerde in 1995 af bij Algemene Letteren (specialisatie Cultuur-educatie/Computer & Letteren) en is oprichter van ab-c media, dat zich bezighoudt met 'culturele en educatieve toepassingen van nieuwe media' (www.ab-c.nl).

Reacties: denboer@ab-c.nl

De zijnsprong

Opmerkelijke loopbanen

Arnoud Heerings dirigeert zijn eigen kerkkoor in Vlijmen

De administrateur

Arnoud Heerings (1961) studeerde in 1986 af in de muziekwetenschappen. Nu doet hij de financiële administratie van de SRON, Stichting Ruimte Onderzoek Nederland.

Als ik aanbel, hoor ik aan de andere kant van de voordeur zijn stem al galmen. Het is dinsdagavond, een van de weinige avonden dat Arnoud Heerings thuis is. Hij dirigeert in zijn vrije tijd maar liefst zes koren. 'Toch ben ik niet iedere avond weg', relativeert hij de drukte van zijn bestaan. 'Alleen mijn zondagochtend is altijd bezet.' Dat heb je ervan als je graag kerkkoren dirigeert.

Arnoud is na de middelbare school muziekwetenschap gaan studeren in het volle besef dat banen voor musicologen zeldzaam zijn. Na zijn afstuderen moest hij in vervangende dienst. Hij kwam terecht bij de bibliotheek van het conservatorium. Daarna moest hij beslissen wat hij zou gaan doen. 'Ik wilde niet uitzichtloos in de marge van de muziek blijven schipperen. Ik vond dat ik een rigoureuze stap moest zetten.'

Achteraf weet hij precies waarom hij in de financiële administratie is gaan werken. Cruciaal was zijn ervaring als vrijwilliger bij theater Kikker. 'Ik organiseerde er popconcerten, later kwam ik in het bestuur. In totaal liepen zestig vrijwilligers bij Kikker rond. Zakelijk gezien maakten we er een puinhoop van. Niemand wist hoe het zat met btw-afdracht. Binnengekomen rekeningen raakten zoek.' Af en toe kwam er een accountant langs die orde op zaken stelde. 'Hij kreeg alles weer helder en transparant. Dat maakte indruk. Ook al vonden wij onszelf bepaald niet dom, hij was de enige die echt verstand van zaken had.'

Poot

Na een gesubsidieerde dagopleiding van het arbeidsbureau - 'ik heb nog nooit zo hard gewerkt' - kreeg hij een baan als administrateur bij een grafisch ontwerp bureau. Daarna haalde hij in zijn avonden

zijn MBA-diploma (Moderne Bedrijfs Administratie). 'Toen had ik deze poot van mijn leven op orde. De muziek ging weer kriebelen.' Hij ging een deel van het gregoriaanse koor dirigeren, waar hij al die jaren in was blijven zingen. Inmiddels werkte hij bij SRON, waar hij ook een koor oprichtte. 'En ik ging reageren op briefjes op de muziekschool, ik had lol in dirigeren.'

Het liefst dirigeert hij in een kerk. 'Een concert, waar mensen voor betalen, dat hoeft voor mij niet. Muziek heeft voor mij zin omdat het in een context functioneert. Een concert biedt voor mij een te magere context, zeker voor gregoriaans waar je over God zingt.'

Is er een verband tussen boekhouden en muziek? Arnoud aarzelt. Hij noemt het verband abstract. 'Boekhouden heeft iets feitelijks. Het draait om het structureren en vastleggen van geldstromen. Dat moet consequent, op één manier, en met oog voor detail. Voor dirigeren geldt iets dergelijks: ik hoor de muziek in mijn hoofd en mijn koor moet de muziek gaan zingen zoals ik die hoor. Dat kan ook maar op één manier.' Hij glimlacht. 'Mijn kerkkoor in Vlijmen heeft zangers met weinig ervaring. Daarom zing ik ze vaak voor. Op een gegeven moment gaan ze me imiteren. Dat is precies wat ik wil.'

Je zou kunnen denken dat deze boekhouder annex dirigent op twee benen door het leven hinkt. Zo ervaart hij dat absoluut niet. 'Néé, ik wil juist alles bij elkaar houden. Als ik alleen muziek zou maken, kon ik geen droog brood verdienen. Als ik alleen zou werken, zou het leven te schraal zijn. Op deze manier kan ik precies doen wat ik leuk vind.'

[Tanny Dobbelaar]